

KMETOVALEC

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu.
Člani Kmetijske družbe dobivajo list
brezplačno. Cena listu za nečlane
20 Din. za inozemstvo 30 Din letno.

Posamezna številka stane 1 Din.
Uredništvo in upravnništvo je v
Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3.
Urejuje Viljem Rohman.

Štev. 4.

V Ljubljani, 29. februarja 1928.

Leto XLV.

VSEBINA: Jubilejna kmetijska razstava v Ljubljani. — Naročila na modro galico. — Strokovna izobrazba — temelj gospodarstva. — Našim kmetovalcem. — Kompost. — Kdaj je hlevski gnoj podorati? — Skrbimo za varstvo ptic v sadovnjakih. — Važnost ribjega olja za domače živali. — Pitanje prasičev. — Najboljša raca-jajčarica. — Kako pridemo do uspešne prodaje čajnega masla. — Jalovost krav in spolni katar. — Sirarska anketa na Jesenicah. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Dopisi. — Družbene vesti. — Kmetijska družba za Slovenijo. — Ževnost. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Jubilejna kmetijska razstava v Ljubljani.

Kmetijska družba je že lani dovršila 160. leto svojega obstoja in delovanja ter je ta dogodek želela proslaviti s primerno **jubilejno kmetijsko razstavo**. O tem je že sklepal družbeni redni občni zbor dne 16. decembra 1926. Priprave za to prireditve so se že začele in bile v največjem razmahu, ko so nastale razmere, ki so lani preprečile izvedbo tega načrta. Glavni odbor Kmetijske družbe je zato sklenil prirediti v letu 1927. le navadno kmetijsko razstavo z bolj trgovskim značajem, medtem ko se je jubilejna kmetijska razstava preložila na letošnje leto 1928.

Predkratkim se je sestel pripravljalni odbor, ki ji je določil smernice in izvolil odseke za posamezne panoge.

Jubilejno kmetijsko razstavo priredi Kmetijska družba v zvezi z upravo Ljubljanskega velesezima, ki bo sama od svoje strani v obilni meri pripomogla, da bo izpadla čim sijajnejše.

Ker ima ta namen pokazati svetu, kako daleč smo v Sloveniji z našim kmetijstvom je dolžnost vseh kmetovalcev, predvsem pa družbenih udov, da prispevajo k njej s svojimi pridelki ali drugimi važnimi kmetijskimi predmeti. Najbolj so pa poklicane podružnice, da zbirajo razstavni material in ga pravočasno dostavijo družbi. Odbor bo hvaležen za vsak umesten nasvet in za vsak toštaren prispevek.

Razstava se bo vršila **od 1.—10. septembra t. l.** Podroben načrt zanjo bo priobčen v eni prihodnjih številkk „Kmetovalca“. Podružnice in člane pa vabimo, da se že sedaj začnejo pripravljati, da bodo čim častneje zastopane na tej družbeni proslavi.

Odbor za jubilejno kmetijsko razstavo.

Naročila na modro galico.

Opozarjamo vinogradnike, da si **najkasneje do 15. marca t. l.** pri svojih podružnicah naročijo potrebno količino modre galice. Bati se je namreč, da je bo letos primanjkovalo.

Cena neocarinjene modre galice bo za vagonске dobave v Ljubljani po 7 Din kg, v vrečah po 100 kg iz skladišča Ljubljana ali Maribor po 7.50 Din, pri prodaji na drobno po 8 Din kg. Carina znaša Din 1.32 za kg. Družba je zaprosila za carine prost uvoz.

Podružnice dobijo brezplačno **nabiralne pole**, če se zanje priglasijo. Za vsak kg je zahtevati po 1 Din od kg kot predplačilo.

Naročila in predplačila sprejemata razen podružnic tudi Kmetijska družba v Ljubljani in njeno skladišče v Mariboru, Meljska cesta 12.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Strokovna izobrazba — temelj gospodarstva.

Ako se ozremo nekoliko po svetu, vidimo, da vsi stanovi tekmujejo med seboj glede boljše izobrazbe in glede boljšega izhajanja. Ako drugi stanovi toliko žrtvujejo za svojo stanovsko izobrazbo, daš imajo le enovrstno delo vse svoje življenje, koliko več bi morali žrtvovati kmetje in se učiti, ker smo tudi tvorničarji in trgovci na svoji grudi. Ako pogledamo v tvornico za eno ali drugo stroko, vidimo, da proizvajajo vedno le eno vrsto blaga, n. pr. sukno, železne izdelke i. t. d. Ako pogledamo trgovca ali obrtnika, vidimo ravno isto, dočim se kmetje pečemo z raznovrstnimi panogami. Eden in drugi izmed navedenih se je na svoje obrti temeljito učil. Kaj pa mi kmetje? Koliko je še danes kmetov po naši širni domovini, ki niti pojma nimajo o najvažnejših hranilnih snoveh, ki jih potrebujejo naše živali in rastline. Ali nimajo tudi kmet veliko najrazličnejših strojev, ki proizvajajo razne pridelke?

Ali ni naša živina podobna strojem? Ali niso naša sadna drevesa in trte, četudi na videz mrtve, ali niso naše njive in travniki v svojem delovanju podobni strojem? Sploh, kamor stopiš, dragi stanovski tovariš, povsod si pri stroju in sicer najvažnejšem, kar jih imamo na svetu. Ali ne proizvajajo ravno naši stroji vse zemeljske dobrine, kar si jih najbolj razvaideni žledodček poželi? Kakor se trudijo tvorničarji da imajo najboljše stroje v svojih tvor-

Našim kmetovalcem!

Našim poljedelcem! Kdor ni še poskrbel za potrebna semena in gnojila, naj to nemudoma stori. Domača semena je očistiti in odbrati, da dobimo najboljše blago za setev. Pred setvijo je semena proti boleznim zavarovati s poprašenjem ozir. namakanjem. Deteljna in travna semena je že sedaj naročiti, da ne bo prepozno. Semenski krompir je prebrati in hraniti na hladnem prostoru, da se zadrži razvoj klic. Sploh je skrbeti, da se kleti za korenstvo zadostno zračijo in hladijo.

Pri letošnji zimi, ki je že dlje časa brez snega, se utegne pojaviti tu in tam škoda vsled zmrzline. Take njive bo treba povaljati, kakor hitro se bodo zadostno osušile. Sedanje vreme je posebno ugodno za trebljenje kamnitih njiv in travniških prostorov, za popravljanje potov itd.

Našim živinorejcem! Pomanjkanje zadostne in dosti tečne krme je največja hiba naše živinoreje. Skrbite za močno gnojenje travnikov, deteljšč in sploh krmskih rastlin. Če ni domačih gnojil, pomagajte si z umetnimi gnojili. Naši travniki po suhih legah so po nji mahu in krtin. Iztrebite mah in pomagajte opešanim travnikom s posetvijo travnega semena in z gnojenjem, da pridejo do moči in potrebne rodovitnosti. S krmo bodite varčni, da je ne bo prezgodaj zmanjkalo. Ta varčnost naj ne obstoji v pritrževanju, temveč v rednem in enakomernem pokladanju odmerjene krme.

Po živinorejskih krajih je treba v organizaciji iskati boljših uspehov, in sicer pri reji sami kakor tudi pri vnovčevanju mleka in drugih izdelkov.

Našim sadjarjem! V sadovnjakih imamo sedaj najvažnejše delo izvršiti. Predvsem je na drevju obrezati vse, kar je suhega, kar dela goščavo, kar preveč doli visi in je le v kvar kroni. Drevje naj se osnaži in očisti mahu in lišaja ter na to pobeli, in sicer ne samo deblo, temveč tudi vse debelejšje veje. Krona sama naj se poškopri z arborinom. Pomniti je, da je škropljenje z arborinom sedaj spomladi najučinkovitejše, in sicer v času preden drevje odžene. Škoprimo lahko z navadnimi škropilnicami. Važno pa je, da škropilnice po škropljenju temeljito z gorko vodo izmijemo in izperemo, kajti drugače se kaj hitro tudi najboljše škropilnice pokvari.

Našim vinogradnikom! Prišel je čas gnojenja in sajenja trt. Pri reznji vinogradov je gledati, da vse starikave in dolge prekljaste trte pravilno skrajšamo in pomladimo. Glede gnojenja pa poudarjamo, da je trtam gnojiti tudi z umetnimi gnojili, osobito, če so vsled njim močno trpele. Priporočamo gnojenje z mešanim gnojilom „nitrofoskalam“. Na eno trto vzamemo približno 8 do 11 dkg tega gnojila ter ga plitvo poškopljemo. Naročimo si pravočasno trte in izherimo one sorte, ki najboljše uspevajo v dotični legi.

nicah, tako se moramo truditi tudi mi, da bomo imeli v svojih tvornicah, t. j. na celotnem posestvu le najboljše stroje, ki nam bodo proizvajali najboljše blago po čim najnižjih cenah. Ako hočemo to doseči, je potrebno dvojje: strokovna izobrazba in kapital. Tu pa že vidim v duhu, da se marsikateri nasmehe in poreče sam pri sebi: „O, ko bi imel jaz denar, bi takoj zboljšal svoje gospodarstvo z vsemi potrebnimi pripomočki.“ — Toda počasi, prijatelji. Koliko pa je tvorničarjev, trgovcev in obrtnikov, ki so imeli dovolj svojega kapitala, ko so pričeli? Ali eno so imeli, strokovno izobrazbo, učili so se in računali so. Koliko milijonov dinarjev gre v Sloveniji v vodo z gnojnic, ki se steka v potoke in reke! In to ne vsled lenobe slovenskega kmeta, temveč vsled tega, ker kmetje premalo računamo. Koliko izgubimo samo eno leto pri gnojnici. Ako računamo pri enem kmetu 1000 Din na leto, koliko v vsej Sloveniji!? **Denarja manjka, to je res, ali vendar, ako računamo, se nam v kratkem izplača betoniranje hlevov in gnojničnih jam, ako tudi si denar izposodimo po primernih obrestih. Ravno isto je s pravilno uporabo umetnih gnojil.** Za vse to je potrebno nekaj kapitala in šole. Ker pa vsak kmet ne more obiskovati kmetijske šole, si pa lahko naroči učitelja na dom. Ta učitelj je dober strokovni časopis, kakor so na pr. „Kmetovalec“, „Sadjar in Vrtnar“, „Čebelar“ i. t. d. in razne strokovne knjige. Poznam nekega kmetovalca, ki se je potom strokovnega časopisa in knjig toliko izobrazil, da mu zadostuje za vsakdanje gospodarstvo. Po-

sebnno važno nalogo tvorijo naše kmet. podružnice, ki bi lahko veliko storile v tem oziru. Tisto strankarsko nasprotje naj bi prenehalo in vsi na delo za procvit našega kmetijstva. Bodimo že tudi kmetje enkrat toliko zavedni, da, kadar se gre za gospodarski blagor vseh smo vsi eno, četudi drugače nismo vsi enega mišljenja. **Strokovna izobrazba, skupna samopomoč, delo in varčnost so nam poroki za boljšo bodočnost.** Franc Vide, Žvabovo.

Kompost.

Dandanes, ko postaja zemlja na snoveh, katere ji odvzamemo vsako leto s pridelki, čimdalje bolj izčrpana, zadobivajo razna gnojila čimdalje večjo vrednost. Srečni so pač kraji, koder še dandanes rodi zemlja, ne da bi ji gnojili! Pri nas tega že davno ni, temveč se ravna pridelek naših njiv točno po hranilnih snoveh, katere damo zemlji z gnojem.

Za kmetovalca so najvažnejša domača gnojila. Z njimi spravljamo v zemljo tudi organske-humozne tvarine, ki jih zemlja v mnogih slučajih krvavo potrebuje. — Pod domačimi gnojili razumemo poleg hlevskega gnoja, gnojnice in stranišnega gnoja, tudi kompost ali mešanec, ki ga žal po naših vaseh veliko premalo cenimo in poznamo. To gnojilo zasluži, da bi ne smelo biti nobene domačije brez njega. Koliko denarja se izda danes za razna umetna gnojila, za to ceneno, izvrstno gnojilo, ki ga pridelu-

jemo lahko sami, pa ne razodevamo nobenega zmista.

Na vsaki kmetiji se nabere tekom leta raznih tvarin in odpadkov iz vseh panog gospodarskega obrata. Večkrat skoro gospodar ne ve, kam z njimi. In ravno ti odpadki so podlaga in važen sestavni del našemu kompostu, tako: razni rastlinski ostanki, črna, pleve, tropine, pepel, živalski odpadki, kakor kri, dlake, kosti itd. V bližini tvornic je uobiti včasih poceni razne odpadke, kakor odpadke predilnic, pokvarjene tropine pivovar, oljarn itd. Bistveni del komposta je dalje zemlja, ki je tem boljša, čim bolj je humozna ali črna. Zemlja nekako veže razkrajajoče se organske tvarine v kompostu ter mu služi ob straneh in po vrhu kupa kot nekaka odeja. V ta namen je dobra zemlja iz ribnikov, mlak, jarkov itd. Iz take zemlje je odstraniti morebitno kamenje, da ne pride na kompost. Važno vlogo igrajo dalje snovi, ki pospešujejo razkrajavanje tvarin. To je važno, ker si želimo, da bodi kompost čimprej goden. V to nam izvrstno služita gnojnica in apno (živo apno, omet itd.), ki obogatita kompost obenem tudi na hranilnih snoveh. Sploh pa: čim boljše tvarine smo spravili na kompost, tem boljši in izdatnejši bo.

Kompost napravimo na zavetnem, senčnem prostoru na kupu, ki je poljubno dolg, do $1\frac{1}{2}$ m, visok, ter spodaj kake 3 m širok. Vrh mu napravimo jamčast, da se lažje zbira deževnica ali da pozneje lahko napajamo kompost z gnojnico ali stranišni-
kom. — Tvarine za kompost se po potrebi sesekajo ali zdrobe. Vlagajo jih plastoma in enakomerno, tako da pride najprej plast zemlje, nanjo plast rastlinskih odpadkov itd., vmes pa raztrosimo apno, pepel itd. Čez kake tri mesece prekopljemo ali preložimo kompost, in sicer navpično odzgoraj navzdol. Tako se posamezne plasti dobro pomešajo. Tako prekopavanje komposta naj sledi vsakih par mesecev, dokler ni kompost goden za uporabo. Važno je, da med tem kompost ne ostane suh ter da ga po potrebi zalivamo.

Kompost nam služi kot izvrstno gnojilo v kmetijstvu. Z uspehom ga uporabljamo na travniku, na vrtu in vinogradu. Izborno se obnese zlasti na opešanih travnikih in pašnikih. Poslužuje se ga vsakdo rad, kdor kaj sadi ali presaja. Pred uporabo je kompost presejati, premalo razkrojene tvarine uporabimo za napravo novega komposta. — Potrebna množina komposta se ravna po njegovi kakovosti. Čim boljši je, tem manj ga potrebujemo za gnojenje in obratno. Kompost navozimo v kupčke ter ga takoj enakomerno raztrosimo. — r.

Kdaj je hlevski gnoj podorati?

Dunajski kmetijski list (Wiener landw. Zeitung) prinaša izpod peresa g. dr. H. Kallbrunerja naslednje zanimivo in poučno poročilo:

Danske poizkusne postaje so napravile zadnja leta mnogo poizkusov v svrhu ugotovitve, kdaj je hlevski gnoj podorati in kolikšna je izguba oz. škoda, ako pustimo gnoj dalj časa neraztrošenega na polju. Poizkusi, izvedeni pri najrazličnejših sadežih, so vsi jasno pokazali, da učinkuje hlevski gnoj najbolje, ako ga **takoj** po spravljanju na njivo raztrosimo in **takoj** podorjemo. Izgube, ki nastanejo vsled prepoznega

podoravanja, so že četrty dan tako velike, da je učinek tega gnojenja manjši, kakor učinek polovične množine gnoja, ako tega le takoj podorjemo.

Iz naslednjih poizkusov je posebno jasno videti, kolikšna je **važnost takojšnjega podoravanja** hlevskega gnoja.

I. Poizkus pri ovsu:

Parcela	Pridelek na 1 ha v met. stotih:
1. Negnojeno	27.8
2. Pognojeno z 200 q hlevskega gnoja, takoj podorano	35.7
3. Pognojeno z 200 q hlevskega gnoja, po 6. urah podorano	34.4
4. Pognojeno z 200 q hlevskega gnoja, po 1 dnevno podorano	33.6
5. Pognojeno z 200 q hlevskega gnoja, po 4 dneh podorano	30.5
6. Pognojeno s 100 q hlevskega gnoja, takoj podorano	31.3

II. Poizkus pri pesi:

Parcela	Pridelek na 1 ha v met. stotih:
1. Negnojeno	597
2. Pognojeno s 400 q hlevskega gnoja, takoj podorano	787
3. Pognojeno s 400 q hlevskega gnoja, po 6 urah podorano	772
4. Pognojeno s 400 q hlevskega gnoja, po enem dnevno podorano	738
5. Pognojeno s 400 q hlevskega gnoja, po 4 dneh podorano	688
6. Pognojeno z 200 q hlevskega gnoja, takoj podorano	696

V vseh navedenih primerih nam padejo tudi v oči visoki pridelki pri posameznih sadežih. V Sloveniji ne dosežemo v splošnem vsled pomanjkljivega obdelovanja zemlje, kolobarjenja itd. niti polovico tako visokih pridelkov.

Vsi gorenji primeri pa govore za to, da je **hlevski gnoj na njivi takoj raztrositi in takoj podorati**.

F. Wernig.

Skrbimo za varstvo ptic v sadovnjakih.

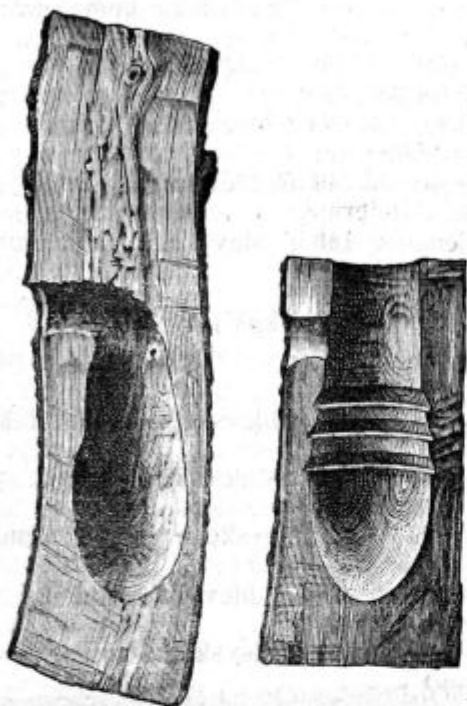
Naši sadovnjaki postajajo vedno bolj nekam dolgočasni in zapušteni. Ne sliši se več onega petja, kakor svoječasno, ko je bilo še veliko starega drevja okoli naših domov. S starim drevjem, ki se je posekalo, so izginili tudi ptički od nas. Ni več dupelj, ne zavetišč, kjer so našle te koristne ptice svoje zavetje. Tudi trnjevega grmičevja je vedno manj, ker se je iztrebilo, tako da so morale ptice-
pevke oditi v gozdove.

Ne gre se pri tem samo za petje in ljubezen do ptic-pevk, temveč gre se za vprašanje zatiranja raznega mrčesa, nevarnih sadnih škodljivcev, katerih je v naših sadovnjakih vedno več. **Resnica je, da so ptice-pevke najvažnejše zatiralke raznih škodljivcev.**

Že pred dvajsetimi leti je opisal v lepem članku nadučitelj v pok. g. Lunaček v „Predavanjih“ l. 1908. kako privabimo ptice-pevke z valilnicami v sadovnjaku. Glavne misli je posnel po znanem lju-

bitelju ptic v. Berlepschu, ki se je vse življenje bavil s tem vprašanjem. Pogrevam te ideje in jih hočem podati nakratko:

Najvažnejša vrsta valilnice je oblika, ki je namenjena za najmanjše ptice duplarje, kakor: za čopkasto, dolgorepo, močvirno in gozdno senico, za plezavčke, detlje, brgleze, vrtoglavke, črne mušjake in vrtno rdečerepke. **Vhod valilnice je okrogel.** Premer znaša komaj 32 mm. Za velike

Pod. 10. Naravna valilnica ptice žolne, v prerezu.

Pod. 11. Umetno narejena valilnica v prerezu.

senice in srednjepisane žolne, škorce je valilnica, ki ima 46 mm veliko luknjo. Za večje žolne, dalje za smrdokavre, čuke in druge male sove, imajo pa valilnice 60 do 85 mm velike luknje. Za **pastirice, sive mušjake in rdečerepke** pa si napravljajo nekateri valilnice, ki imajo štirioglate in razmeroma velike vhode.

Vprašanje je sedaj, kakšna naj bo valilnica. Glavno je, da je napravljena tako, kakor si jo te ptice same napravijo v naravi. **Štirioglate hišice, iz krajnikov zbite, niso ničvredne, ker takih ptičjih bivališč v naravi ni.** Valilnica naj bo napravljena iz popolno suhega lesa, ki je bil posekan v pozni jeseni (sicer razpoka) iz enega kosa, ki se ga mora držati lub. Notranjost naj bo točen posnetek naravnih gnezd (glej podobi 10. in 11.), vhod okrogel, notranji prostor podoben steklenici ali svetilkinemu cilindru, spodaj zaokroženo in neravno dno, ker vsi duplarji ležejo jajca na gola tla gnezda. **Tri v krogu zarezaní robovi pod vhomom služijo kot opora za plezanje v in iz gnezdišča. Stene so vsaj 3 do 6 cm debele,** imeti morajo močno dno, tako da vnanji ropot ptic ne plaši. Na dno gnezda se potrosi malo prsti in žaganja. Iz podobe 13. je posneti, kako je razobešati valilnice v pozni jeseni, da jih duplarji zasedajo. Zadnji čas za to delo je mesec marc. Nikdar ne smemo valilnic razobešati na posamezno stoječa drevesa, temveč le v sadovnjake.

Visokost valilnic naj bo najmanj 2 m, običajno pa 4 do 5 m. Za sove, itd. pa tudi višje do 10 m visoko. Gnezda je obešati navpično ali nekoliko naprej ne nazaj nagnjeno, obrnjeno proti jugozapadu, da voda ne zateka v notranjost. Gnezda se ne **smejo majati,** naj bodo **čvrsto pritrjena,** bodisi z žebli ali vijaki, nikdar pa ne z žico. Dobro je, da so tudi zasenčena.

Na vsakih 20 korakov v sadovnjaku bi morala biti nastavljena taka valilnica, potem bi naši sadovnjaki zopet oživel, zlasti če bi pticam-pevkam pokladali pozimi tudi krmo.

Pod. 12. Umetna valilnica od zunaj; visoka je 25 do 45 cm, široka 15 do 20 cm. Stene so 3 do 6 cm debele; še debelejša je dno.

Pod. 13. Dve valilnici, pribiti na drevo: pri a je valilnica nepravilno nagnjena nazaj, pri b pa pravilno naprej.

Pripomnimo, da bo Kmetijska družba v kratkem naročila tako valilnico, ki bo služila za vzor.
Fr. K.

Važnost ribjega olja za domače živali.

Ribje olje (nem. Lebertran) je že dolgo znano dobro sredstvo za odvrčanje in zdravljenje angleške bolezni (rachitis) pri otrocih in sploh pri mladini. V zadnjem času so začeli rabiti to sredstvo tudi v živinoreji kot redilno in zdravilno sredstvo za mlade živali vseh vrst. Uspehi, ki so jih dosegli s tem oljem, so tako ugodni, da se je to sredstvo priljubilo že po raznih državah, po Nemčiji, na Angleškem, Holandskem itd., in da je treba z njim seznaniti tudi najširše kroge naših kmetovalcev.

Ribje olje dobivajo iz jeter ribe „polenovke“, ki živi v ogromnih množicah in v raznih sovrstah v severnih delih Atlantskega morja. Izločujejo to olje iz jeter s pomočjo gorke vode ali pa sopare, nato ga pa še očistijo od raznih primesi. Očiščeno jetrno olje je zlatorumene barve in brez posebnega duha in okusa. Za 100 kg olja porabijo do 4000 jeter.

Tako dobljeno ribje olje je mastno olje, ki vsebuje poleg raznih tolačnih kislin in glicerina tudi nekoliko važnega joda, broma, fosfora in za življe-

nje ter dober počut važne „vitamine“. Njegova redilna vrednost je velika, ker je lahko prebavno in prehaja hitro v kri. To sredstvo je pa tudi zdravilno, ker pospešuje zdrav in krepak razvoj telesa in ozdravlja slabokrvnost in bolehnost.

To olje se prodaja tudi že pri nas, in sicer pod imenom „**Težakovo olje**“ (glej zadaj inserat). To ime ima po svojem proizvajalcu in v izogib kaki konkurenci. Težakovo olje je priznано dobro in je preizkušeno na zagrebški visoki šoli. Uspehi, ki so se z njim dosegli, so ugodni in ga zaradi tega lahko priporočamo, zlasti pri slabotnih mladih živalih. Danes se priporoča to olje za vse vrste domačih živali. Najbolj znani so pa pri nas dosedaj uspehi, ki so se dosegli pri prasičereji in ki so vsi prav ugodno iztekli. Več o tem prihodnjič.

Težakovo olje dajemo živalim v količinah po 10 in 20 gramov ali po eno do dve navadni žlici, pa tudi manj. Skraja ga pričnemo pokladati po malem; živali se nanj hitro privadijo. Olje primešavamo drugi krmi zlasti mešani krmi (rezanici) in zobanju. Težakovo olje se prodaja v ročkah po 5 kg in stane 1 kg 25 Din, cela ročka torej 125 Din.

R.

Pitanje prasičev.

(Dalje in konec.)

V polovici oktobra, ko imamo vse pridelke spravljene, lahko določimo stalne odmerke krme za **II. obdobje pitanja, to je doba tvorbe masti**.

V prvi dobi se je mehčalo mišičje, ki je postalo sočnato, bogato na beljakovinah in se je poleg tega začela tvoriti mast.

To tvorbo masti pospešujemo v 6—12 tednu pitanja s tem, da začnemo tako na pol opitanega prasiča krmiti le **3 krat na dan**, torej ga z zeleno krmo ne nadlegujemo več.

Odmerek krme izpremenimo in pokladamo okroglo:

6 kg pese in korenja,

4 kg krompirja in

1½ kg krmilne moke ozir. koruznega zdroba.

V tem obdobju dajemo bolj gosto krmo in pijačo nadomestimo s svežo vodo.

Tekom 10—12 tedna se prasič najbolj redi in znaša prirastek 0.50—0.75 kg dnevno, tako da tehta po 12 tednih pitanja 150—160 kg.

Naši kmetovalci prodajajo največ prasičev po prvem pitanju, to je v teži 100—120 kg, ker jih vsled pomanjkanja krme ne morejo dalje rediti. Taki prasiči se prodajo kot šunkarji.

Le one za dom namenjene prasiče redimo še dalje kakor je bilo za drugo obdobje spredaj opisano. Zato se pri nas na kmetih redkokdaj vidijo posebno težki in prav debeli prasiči.

Tam, kjer hočemo doseči posebno težke prasiče, ki bi nam dali obilo fine masti orehovega okusa, jih še nadalje pitamo do **popolnega opitanja**. To **III. obdobje** traja še 4—6 tednov, kar se ravna po lastnostih posameznih živali. V tej dobi mora mast izgubiti kar največ vode, da postane trda in še bolj debela. Tak prasič, težak 150—160 kg, mora dobivati:

8 kg krompirja,

4 kg pese in korenja,

2½—3 kg ječmenovega (2 kg) in koruznega zdroba (1 kg). Pri takem krmljenju je hrana bolj žgancem podobna in ne sme preveč obtežiti in napenjati želodca. Na živinsko sol 2—3 dkg in klajno apno ali **ribjo moko** ne smemo pozabiti. V zadnji dobi se priporoča pokladati **Težakovo ribje olje**, ki v tem času ugodno vpliva.

V tej dobi bo imel prasič tako debelo očrevje in s salom porastli želodec, da težko deluje in zato je paziti, kako prasič je. Da ne bo žejen, mu je dajati dovolj sveže vode po vsakem krmljenju za pijačo. Ako opazimo, da prasič ne pojé svoje porcije trikrat na dan, ga začnemo krmiti le **dvakrat** na dan, zjutraj in zvečer, in sicer v ravno taki količini kakor pri trikratnem krmljenju. Na ta način dosežemo, da bo prasič težak 200 kg in da bo plast masti dosegla na višku debelost 12—14 cm, kakor jo kažejo nekateri sremski prasiči in mongolica-svinje v Vojvodini.

Poleg pravilnega in točnega krmljenja je nujno potrebno, da je v hlevu **hlad in mir**, snaga pa v koritih in kočah.

Čim bolj se prasič zdebela, tem manj potrebuje nastila zato pa mora imeti suho ležišče.

Iz svoje prakse na Češkem vem, da so se hlevi po vsakem krmljenju zaklenili: da ni mogel nihče prasičev vznemirjati. Sit prasič zaspi, živčevje se pomiri, dihalo počasneje deluje, obtok krvi se zmanjša in telesno okisčenje se zmanjša na najmanjšo mero vsled česar se v podkožnem pletivu nakopičeni ogljikovi vodani pretvarjajo v mast, ki je cilj vsakega pitanja.

Zmerno topli hlevi (12—15° C) vplivajo na hitrejšo telesno presnovo in na tvorbo telesne toplote. K temu prinesejo v prvi vrsti ogljikovi vodani (škrob in sladkor) ker se izpreminjajo v toščobne kisline, ki so predpogoj za tvorbo masti.

Iz vsega povedanega sledi:

1. Skrbimo za utrjene in dobro razvite prasiče (peršutnike);

2. peršutnike krmimo petkrat na dan z bolj vodeno krmo;

3. v svinjakh zaprte peršutnike začnimo rediti polagoma z bolj tečno in kuhano hranjo;

4. v drugi dobi pitanja krmimo trikrat na dan, v glavnem s korenjstvom in koruznim zdrobom;

5. v tretji dobi je pokladati manj vodenega korenjstva, zato pa več krompirja; za oblogo je jemati več ječmena in krmilne moke, manj koruze in vse mora biti dobro zmleto, da dobimo bolj okusno mast in meso. Krmo pokladamo trikrat na dan, končno pa le po 2 krat.

Pri takem postopanju se nam ne bo treba bati neuspehov in neprilik pri prebavi hrane. Mislim, da sem s tem člankom ustregel onim kmetovalcem, ki se zanimajo za pitanje prasičev.

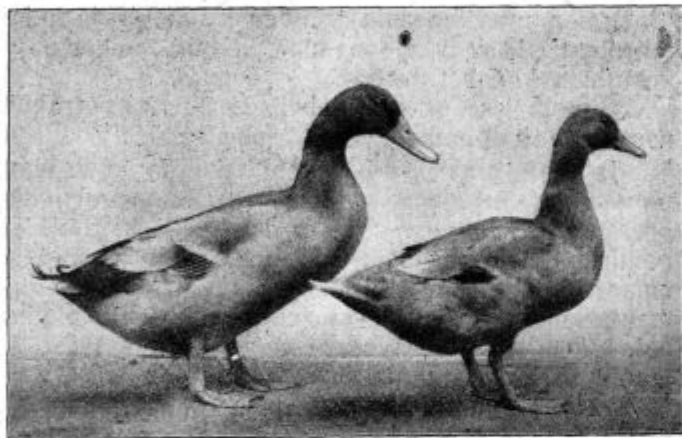
Najboljša rasa-jajčarica.

Raca kot jajčarica ni na glasu. Na leto znese navadno 70 do 80 jajc. V zadnjem desetletju prejšnjega stoletja smo pa prišli tudi pri racah do bolj-ših jajčaric, in sicer z „indijskimi tekalkami“, kojih kri je danes primešana že tu in tam po deželi

tudi našim domačim racam. Indijske tekalka se odlikujejo po svoji pokončni hoji in bolj lahkim in vitkim životom. Prav dobre tekalka zneso na leto tudi po 180 jajc.

V zadnjem času je pa nastala s križanjem indijskih tekalk z rouensko in divjo raco nova pasma, tako imenovana „Khaki-Campbell-raca“ (zgovori keki-kembel-raca), ki se odlikuje z izredno nesnostjo. Kakor se glase poročila iz holandskih krajev, kjer je ta pasma nastala, znese ta rasa 230 do 260 jajc na leto, pa tudi več, torej toliko kakor kokoši najbolj slovečih pasem.

Khaki-Campbell-raca nosi dvojno ime. „Khaki“ pomeni tisto svetlorjavo barvo obleke, ki jo nosijo po vročih (tropskih) krajih. „Campbell“ se pa piše žena angleškega pastora, ki je vzgojila to pasmo.

Pod. 14. Khaki-Campbell-raca.

Khaki-Campbell-raca (pod. 14.) je po svoji vna-
njosti bolj podobna navadni in divji raci kakor pa indijskim tekalkam. To je pasma zase, ki je lepe, skladne oblike in vitke rasti, tako da se ji pozna žlahtna kri na prvi pogled. Samec se nosi bolj po koncu kakor samica, je daljšega života in manj širokih prs. Glava je bolj drobna, lepo oblikovana z nizkim čelom. Kljun je srednje dolg in dobro razvit. Vrat je srednje dolg, bolj tenek in lepo razvit. Noge so toliko visoke, da leži život od tal. Hoja je okretna, bolj tekanju podobna kakor zibanju (racanju). Životna barva je rjava, po glavi temnejša, po perutih svetlejša in spominja močno na divje race. Kljun je zelenkastorumen noge pa oranžnorumene. Samica je bolj enotno-srnaste barve, ki se včasih izpreminja na svetlejšo rjavo-rumeno barvo.

Khaki-Campbell-raca potrebuje za pridno nesenje ugodnih pogojev, obilne hrane in nekoliko vode za plavanje. Dobra jajčarica potrebuje na dan poleg nekoliko kuhinjskih odpadkov 65 gramov žitnega zrnja (turščice in ječmena) in 65 gramov mešane klaje (v glavnem pšen. otrobov, pomešanih z zdrobom ječmena, turščice in ovsa ter ribje moke). Dosedanji poskusi so dognali, da je ta rasa najbolj nešna, če ima poleg travne paše le nekaj vode na razpolago. Zadostuje tudi kak majhen bajer ali bazen. Če živi samo na vodi, se nesnost lahko zmanjša, ker se porabi preveč hranilnih snovi za vzdrževanje telesne toplote.

To pasmo redi pri nas sedaj g. Henrik Franzl na Prulah v Ljubljani, ki je dal na razpolago tudi kliše za podobo, ki jo prinašamo danes na ogled.
R.

Kako pridemo do uspešne prodaje čajnega masla.

Čajno maslo ima danes svojo veljavo in vrednost doma in v vnanji trgovini. Pri nas bi ga lahko veliko več imeli in prodali, tudi v druge kraje, ako bi ga izdelovali v brezhibni kakovosti in v zadostni količini. Lahko bi ga izvažali v vnanje dežele, ako bi bilo vse naše proizvajanje bolj organizirano.

Ni zadosti, da ima posamezen posestnik dober posnemačnik. To je šele en pogoj na poti do čajnega masla, ki naj bo sposobno za trgovino. Tudi če imamo maslo doma na drobno prodajati, ni s posnemačnikom še vse storjeno. Danes zahtevamo od čajnega masla veliko več kakor to, da je bila smetana posneta s posnemačnikom. Treba je pravilnega nadaljnjega ravnanja s smetano. Smetana mora biti enako stara in dan za dnevom enako zorjena, da dobimo enakomerno blago. Treba je pravilnega pinjenja in gnetenja, da bo maslo odgovarjalo vsem zahtevam današnje trgovine. Tega pa manjka v rokah posameznih posestnikov, ki imajo posnemačnik, drugih pogojev pa ne.

Dobro čajno maslo, sposobno za vnanjo trgovino, smemo pričakovati le od dobro urejenih mlekar-
n oziroma maslarn, ki jih moramo združenim potom ustanavljati in urejati. In tu naletimo na glavno oviro. Našim ljudem manjka volje in denarja za snovanje takih mlekar-
n in za skupno oddajo svojega mleka, dasi je to edina rešitev, če si hočemo v pripravnih krajih pomagati do večjih dohodkov iz mlekarstva. Brez organizacije ni napredka!

Ta nezavednost in nezaupnost, ki jo gojimo med seboj in do vseh tistih, ki bi nam radi pomagali do bolj-
ših dohodkov, mora prenehati! In prenehala bo, če se bomo resno poglobili v vsa ta vprašanja in ne bomo teh stvari tako površno jemali, kakor smo va-
jeni. Saj imamo že lepe zglede združnega delo-
vanja prav v mlekarstvu ne le po drugih deželah, tem-
več tudi doma.

Pri nas gredo vsako leto velike vrednosti v iz-
gubo, ker storimo še vedno veliko premalo za zbolj-
šanje svojega mlekarstva. Pri tem pa ne trpe samo dohodki od mleka, ampak trpi vsa naša živinoreja, ker ji ne moremo dati tega, kar bi potrebovala za svoj napredek. Ob slabih in polovičarskih dohodkih trpi pa tudi vse drugo gospodarstvo!

Kakor hitro si bomo v prikladnih razmerah segli v roko za skupno in složno delovanje in bomo z zdru-
ženimi močmi prispevali k potrebnim sredstvom, bomo prišli tudi pri nas do potrebnih pogojev za izdelovanje in za uspešno oddajo čajnega masla.
R.

Jalovost krav in spolni katar.

Naša živinoreja utрпи ogromno gospodarsko škodo vsled kužne spolne bolezni, ki jo nakratko imenujemo spolni katar, a jo poznamo tudi pod označbami: kužni izpuščaj na spolovilih govedj ali kužni katar sramnice. Ta bolezen se je pri nas že

zelo razpasla. Čeravno bolezen ni opasna za življenje živinčeta in zaradi tega povzročeno škodo posamezni gospodar lažje pretrpi, ji moramo vendar posvečati vso našo pozornost, ker se skupna gospodarska škoda vsled razširjenosti bolezni nabere do bajne višine. Izguba na teletih in mleku je zaradi tega tako občutna, ker se bolezen zelo lahko prenese od ene okužene živali na ostalo govejo plemensko živino v hlevu, zlasti na mlajšo. Seveda povzročajo jalovost krav še druge bolezni in nepravilnosti spolovil, a v večini primerov, če se krava ali telica redno poja in se ne ubreji, je tej nepriliki vzrok spolni katar. Zato je važno za vsakega živinorejca, da pravočasno spozna to bolezen, nje znake in da ve, kako se treba ravnati, da se je obvarujemo in kako jo zdravimo. Spolni katar se najpogosteje prenaša pri plemenitvi od okuženega bika na kravo in seveda tudi narobe. Zamore se pa prenesti tudi posredno z izmečki bolnih živali, ki okužijo hlev, krmo, steljo, hlevsko orodje, roke, obuvalo in obleko oseb, zaposlenih v takem hlevu, na drugo še zdravo rogato živino. Bolezen lahko traja 6 mesecev in še več in ustavlja skoraj vedno začasno, v posameznih primerih tudi trajno jalovost. Spolni katar povzročajo, kakor druge kužne bolezni, nevidne klice iz vrste „streptokokov“. Bolezen ne povzroča na živalih zelo očitnih znakov, tako da je marsikateri gospodar dolgo niči ne opazi v svojem hlevu. Okužena živina ostane ješča, ne dobi vročine in je navadno ves čas obolenja navidezno zdrava in vesela. Pač pa lahko pri pazljivejšem opazovanju vidimo, da obolele živali bolj pogostoma puščajo vodo, da postanejo nenadoma nemirne, stopicajo z nogami, otepajo z repom in krivijo hrbet. Iz plodnice (sramnice) se spočetka cedi malo sluzaste prozorne tvarine; ta izcedek se polagoma izloča v večji množini, postane gnojasto rumenkast, zleplja dlako okoli plodnice in se suši v rjavkaste kraste. Ako razklenemo plodnico, vidimo v početku bolezni, da je sluznica živordeča, malo otekla (odebeljena), svetlikasta in nagubana. Nadalje zapazimo na njej male, kot proso velike, temnordeče mozoljčke, ki so na gosto posejani posebno okoli jezička. Ti znaki vnetja ostanejo neizpremenjeni kake 3—4 tedne, na kar se pričnejo polagoma izgubljati. Mozoljčki zbledijo, postanejo prozorno sivkastorumenkasti, sluznica ni več otečena, nje barva postane rumenkastobleda, izcedek preneha. V taki obliki postanejo znaki še cele tedne in mesece, dokler se bolezen ne ozdravi. Bikov se ta bolezen ne prime tako rada kot krav in četudi bik zboli, je obolenje lažje, toda bik bolezen prenaša na krave. Na obolelem biku opazimo, da postane nevesel, pogosto pušča vodo in zelo nerad zaskakuje. Žila je živordeča in boleča, včasih opazimo na njej in na sluznici kože, ki jo obdaja, take mozoljčke kot pri kravah. Iz odprtine se izceja sluznato-gnojna tekočina, ki se suši na dlaki in jo zleplja. V splošnem se lahko opazuje, da značaj bolezni pri posameznih živalih ni vedno enak. Najhujše zboli mlada živina, telice in teleta, ker je njih sluznica sprejemljivejša in nežnejša kot pri starih kravah.

Kakor pa ni vsak primer jalovosti posledica opisanega kužnega mozoljčastega izpuščaja, tako tudi ni vsak izpuščaj na sramnici znak kužnega

spolnega katarja. Tako povzročajo jalovost krav in telic tudi obolenja in nepravilnosti na ostalih delih spolnih organov, na drugi strani pa se izpahnejo mozoljčki na sramnici tudi vsled kemičnih in toplotnih (termičnih) dražljajev sluzokožne sramnice, kakor n. pr. vsled ponesnaženja sramnične sluzokože po blatu, ali vsled prevelike toplote v hlevu i. t. d. Istotako povzroča jalovost tudi takozvani kužni splav ali kužno zvrženje, to je okužba s takozvanim Bangovim bacilom. Dostikrat niti zaznati ne moremo, da se gre za kužni splav, zlasti če zvrže krava v prvih tednih po zaskočitvi in se nahaja na paši. V takem primeru pridemo do rezultata s preiskavo krvi, kar nam bo oskrbel novo ustanovljeni veterinarski bakteriološki zavod v Ljubljani.

Gotovo pa je, da povzroča v največ primerih pogosto pojanje, težko ubrejanje in jalovost krav gori opisani spolni katar. Zato moramo skrbeti, da to kugo zatiramo z vsemi znanimi sredstvi, da se obvarujemo škode. Pri tem moramo imeti tri glavne stvari na vidu: varovati svojo živino pred okuženjem, paziti, da ne raznašamo bolezni na drugo živino in končno skrb za takojšnjo, energično, temeljito in vztrajno zdravljenje bolezni. Svojo živino varujemo pred okuženjem s tem, da vodimo svoje krave samo k takim bikom, za katere smo se prepričali, da niso bolni, odnosno, da ni zaskočil nobene bolne krave, kajti bik zamore prenesti tudi bolezen, čeprav ni sam obolev. Sumljivi biki in vse krave, ki jih je le ta v tednu pred pregledom zaskočil, bi se morali po strokovnjaku od časa do časa pregledati, zlasti v krajih in v času, ko ta bolezen vlada. Ker je pa obstoječi živalski kužni zakon v tem pogledu nekoliko pomanjkljiv in ne predvideva obveznosti prijave bolezni, preiskave obolelih živali po uradnem strokovnjaku ter obveznosti zdravljenja, bi bilo potrebno, da sežejo živinorejci do samopomoči ter prisilijo bikorejce k periodičnim pregledom plemenskih bikov, na drugi strani pa naj se lastniki obolele živine obrnejo do bližnjega živinozdravnika, ki jim bo gotovo dal brezplačno potrebne nasvete in preskrbel učinkovita zdravila.

F. K. žždr.

Sirarska anketa na Jesenicah.

V nedeljo, 19. t. m. se je vršila na Jesenicah sirarska anketa, ki jo je sklicala Kmetijska družba za odpravo krize v sirarstvu. Ankete so se udeležili zastopniki 22 mlekarških in sirarskih zadrug ter družbeni predsednik Ivo **Sancin**, ravnatelj inž. **Lah**, oblastni kmet, referent **Černe**, sreski kmet, ref. **Sustič**, strok. učitelj inž. **Absec**, zbornični tajnik **dr. Pretner**, ravnatelj **Trček**, ravnatelj **dr. Basaj** in ravnatelj inž. **Šabec**.

O prvi točki sporeda „Današnja kriza v mlekarstvu in kako ji odpomoči“ je podal potrebna pojasnila inž. **Šabec**, ravnatelj mlekarške šole v Škofji Loki. Kriza je nastala vsled nadprodukcije mleka doma in v inozemstvu. Zaradi tega je izostal izvoz mleka in mlečnih izdelkov. Na inozemski trg ne moremo z našim blagom, ker je predrago. Tudi kvaliteta ne odgovarja inozemcem. Potrebna je najprej koncentracija mlečne trgovine, izboljšanje

kakovosti sira in masla, povzdiga konsuma mleka in mlečnih izdelkov v državi ter zakonita omejitev krošnjarenja s temi izdelki.

Večji del obravnave na anketi je zavzelo drugo vprašanje „o osredotočenju trgovine s sirom“. Trgovsko stran tega vprašanja je temeljito obdelal ravnatelj **Obersne**, ki je poudarjal našo desorganizacijo pri vnovčevanju sira, naše višje cene nasproti inozemstvu ter manj zadovoljivo kakovost našega izdelka. Priporočal je centralizacijo sirne trgovine v notranjosti kakortudi pri izvozu. Ustanoviti bi bilo prodajno zadrugo, ki bi naj delovala samo proti proviziji ne pa na lasten račun. Taka poslovalnica naj bi bila v Ljubljani ter bi posredovala prodajo sira ali samostojno, ali naslonjena na kako že obstoječo korporacijo. Razentega bi bilo še ustanoviti poseben fond za pospeševanje izvoza sira. Danes imamo v Sloveniji okrog 20 vagonov sira, ki leži pri sirarskih zadrugah in čaka kupca.

Organizatorično plat centralizacije sirne trgovine je obravnaval ravnatelj **Trček**, ki je poudarjal tudi potrebo po centralizaciji produkcije. Naše male mlekarne in sirarne delujejo z visoko režijo, ki izdatno podraži blago in zmanjša njegovo vrednost. Pri podelanju do 500 litrov mleka ima mlekar na 15 do 20% režijskih stroškov, kar znatno vpliva na ceno mleka, ki jo mlekarne plačujejo udom. Okrog 70% mlekar in zadrug v Sloveniji dobiva premalo mleka, da bi mogle z dobičkom siriti. Zaraditega je nujno potrebno združiti več mlekarskih zadrug, da se na ta način zmanjšajo stroški in izdelek poceni.

Po teh dveh referatih se je vnela debata, iz katere je sledilo, da so vsi zastopniki mlekarskih in sirarskih zadrug za ustanovitev **centralne poslovalnice** v Ljubljani.

Kot tretjo točko ankete je g. Mencinger obravnaval **ustanovitev osrednje zorilne kleti v Bohinjski Bistrici**, kamor naj bi dajalo svoj sir v zoričev vseh 11 bohinjskih sirarn. Poudarjal je predvsem **pogreške bohinjskih sirarjev**, ki se nočejo naučiti pravičnega sirarstva, ki premalo pazijo na svoj izdelek. Zorilna klet bi stala okrog 200.000 Din. Ta izdelek bi se na znatno zmanjšal, ker bi Bohinjci sami mnogo prispevali z delom, s stavbnim materialom in vožnjo.

Po daljši obravnavi o tem predmetu in o drugih merah za rešitev mlekarske in sirarske krize so bile soglasno sprejete te-le resolucije:

1. Na sirarski anketi zbrani zastopniki mlekarskih in sirarskih zadrug so uverjeni, da je v združenih samopomoči iskati glavno sredstvo za odpravo sedanje mlekarske in sirarske krize in pozivljajo v ta namen vse prizadete mlekarske organizacije, da se v obrambo svojih gospodarskih interesov tesno združijo v skupno osrednjo organizacijo.

2. Zbrani zborovalci uvidevajo nujno potrebo, da se pospešuje produkcija sira, kakortudi njegova prodaja s centralizacijo v to potrebnih poslov in da se v ta namen osnuje v Ljubljani osrednje vodstvo za organizacijo produkcije kakortudi za posredovanje sirne trgovine. Ta osrednja poslovalnica naj v svojih rokah združuje sirno trgovino vseh sirarskih in mlekarskih organizacij v deželi.

3. Zbrani zborovalci soglasno priznavajo, da je treba za povzdigo bohinjskega sirarstva za vse prizadete sirarske organizacije moderno opremljene osrednje kleti v Bohinjski Bistrici s potrebnimi prostori za kipe in gojenje sira pod vodstvom poklicnega strokovnjaka. Ker je pri sedanji gospodarski krizi sirarskim producentom mogoče prispevati največ le z dajatvami in delom, manj pa z denarjem, pozivljajo zborovalci centralno vlado v ljubljanski oblastni odbor, da s primernimi podporami, oziroma s cenanim kreditom pripomoreta k izvedbi nujno prepotrebne projekta.

4. Zbrani zborovalci nujno priporočajo vsem merodajnim činiteljem, da se zavzamejo za to, da dobimo čimprej zakon, ki naj zaščiti promet in trgovino z mlekom in mesnimi izdelki. Začasno se naj pa odpomore današnjim neurejenim razmeram v prometu z mlekom in mlečnimi izdelki na ta način, da se primerno strogo vzvajata obrtni zakon kakortudi nadzorstvo nad živili.

Za izvedbo resolucije pod 2. se je izvolil pripravljalni odbor iz teh-le zastopnikov glavnih mlekarskih organizacij s sedežem v Ljubljani: dr. Ivan Basaj, ravnatelj Zadrugne zveze; Franc Terček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug; Franc Černe, oblastni kmetijski referent in predsednik Osrednjih mlekar; Ivan Obersne, ravnatelj Osrednjih mlekar; Anton Rožet, revizor Zveze slovenskih zadrug; inž. Rado Lah, ravnatelj Kmetijske družbe.

Z izvedbo resolucije 3. se je pooblastila Osrednja bohinjska sirarska zadruga v Bohinjski Bistrici.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so podpisani s polnim imenom. Za odgovor je priložiti 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 11. Želim sedaj pognojiti ozimno žito povrh u z umetnimi gnojili. Ali je bolje raztrositi gnoj po snegu ali pozneje? Ali je za tako gnojenje primerno gnojilo „Nitrofoskal iz Ruš“ ali kako drugo gnojilo? **Kako gnojim spomlad ozimnemu žitu?** (K. R. v Š.)

Odgovor: Ozimna žita je spomlad pognojiti po vrhu le s takimi gnojili, ki se hitro raztapljajo in takoj učinkujejo. V ta namen je najprikladnejši čilski soliter, ki se ga potrosi koncem februarja po 100 kg na 1 oral ozimine. Nitrofoskal je mešano gnojilo, ki ga je treba pri uporabi podorati in ni prikladno za trošenje povrh rastlin. **L.**

Vprašanje 12. Je-li pri gnojenju hmelja trositi umetna gnojila po vsej njivi ali pa samo okrog sadik, ko se obrežejo? Ali je v ta namen prikladen nitrofoskal in koliko se ga vzame na rastlino? **Kako gnojim hmelju?** (K. R. v Š.)

Odgovor: Pri gnojenju hmelja z umetnimi gnojili je najbolje, da raztrosimo gnoj okoli vsake rastline posebej, toda tako, da ne sme priti gnoj v dotiko s štorom. Umetna gnojila so namreč jedke snovi, ki bi ga osmodile. Večino gnojil, kakor so apneni dušik, kaljeva sol, Tomasova žlindra ali superfosfat pa tudi mešano gnojilo nitrofoskal trosimo zgodaj spomlad pred obrezovanjem in obdelovanjem, pri čemer jih spravimo v zemljo. Za poznejše gnojenje, ko hmelj že raste, in sicer do junija meseca, jemljemo pa le čilski soliter, ki izredno pospešuje rast in razvoj hmeljnih rastlin. Sicer pa

Vam svetujemo, da prečitate članek „Gnojenje hmelja“ v 21. in 22. številu „Kmetovalca“ iz leta 1927. L.

Vprašanje 13. Je-li sme posestnik obdržati zase dihurja, ki ga je vjel na svojem posestvu, ali ga mora oddati zakupniku lovišča? Čegav je dihur? (I. B. v Z.)

Odgovor: Dihur spada med lovne živali, ki ne uživajo posebnega varstva po lovskem zakonu, zato jih sme vsakdo pobijati in pokončevati, in sicer v vsakem letnem času. Toda te živali ostanejo last lovskega upravičenca, kateremu jih je treba izročiti. Če se tega ne stori, se zapade kazni zaradi prestopka vsled lovske tatvine. Če ste torej na svojem posestvu vjeli dihurja, ga morate izročiti lovskemu upravičencu, drugače ste kaznivi. L.

Vprašanje 14. Ker se sadi mnogo sadnega drevja na travnikih in njivah, bi rad vedel, kako daleč od meje se sme saditi. Koliko od meje sosednjega zemljišča (njive, travnika) se sme saditi sadno drevje ali živa meja? (F. Z. v S.)

Odgovor: Določenega zakonitega predpisa za to ni. Za ozemlje bivše Kranjske prihaja v poštev deželni zakon z dne 21. februarja 1912, števil. 11., o pogozdovanju poljedelskih parcel, ki mejijo s tujimi poljedelskimi zemljišči. Ta zakon velja le za pogozdovanje, torej za sajenje gozdnega drevja, vendar bi se ga dalo uporabljati zmiselno tudi za druge nasade. Vsekakor pa lahko ogroženec zahteva po § 364. obč. drž. zak., da se ga obvaruje škodljivih vplivov zaradi zasenčenja, če bi mu isto povzročalo bistveno škodo, ki mora presegati z ozirom na krajevne razmere običajno mero, kar je seveda dokazati potom izvedencev. Po mojem mnenju bo to lahko dokazati vse tam, kjer hoče sosed zasaditi dosedaj gol in odprt svet (njive, travnike), s tako visokimi kulturami (sadnim drevjem, hmeljem), kakršnih doslej ni bilo tamkaj. Po § 1305. obč. pa ima dalje ogroženec pravico zahtevati odškodnino in take ukrepe, da bo v bodoče obvarovan škode (n. pr. primerno širok prazen pas). Dvomljiva je stvar tam, kjer gre le za par dreves, ki mečejo sence preko meje. Tu je odvisno vse od dejanskega položaja in dokazov. Pomniti je tudi, da ima vsak sosed po § 422. obč. drž. zak. pravico iztrebiti korenine sosedovega drevesa iz svoje zemlje in odrezati ali sicer uporabljati veje, ki vise preko meje nad njegov svet.

Dr. Spiller - Muys.

Vprašanje 15. Zraven moje njive je sosed posadil hmelj in nakolil z debelimi smrekovimi kolji tako blizu, da ne morem do kraja, t. j. do mejnika njive orati, kar sem doslej vedno lahko storil. Ali sme sosed do meje saditi hmelj? (J. G. v L.)

Odgovor: Samo z razloga, da ne morete orati do meje, ne morete braniti sosedu saditi hmelja do meje. Pač pa, če so podani pogoji, lahko oporekate saditi z razloga, da Vam dela hmelj škodo vsled zasenčenja. V tem oziru prečitajte odgovor na vprašanje 14. „Koliko od meje sosednjega zemljišča se sme saditi sadno drevje ali živa meja?“

Dr. Spiller - Muys.

Vprašanje 16. Ob velikih nalivih minulega leta se je vdrla iz sosedovega gozda na moj travnik velika množina zemlje z drevjem vred. Sedaj sem jaz posekal drevje, moj sosed ga je pa speljal domov. Ali je sosed ali jaz upravičen vzeti drva? Ali je dolžan on ali jaz poravnati zemljo na mojem travniku? Kdo je lastnik naplavljenе zemlje in drevja na njej? (F. B. v H.)

Odgovor: Ker gre očividno za vremensko katastrofo (vis major), ne zadeva gozdnega lastnika nikaka krivda. On ima pravico do drv, ki jih pa mora seveda v doglednem času odstraniti. Drva so njegova last. Sosed ima le pravico zahtevati, da jih odstrani. Tudi zemljo sme gozdni lastnik vzeti nazaj, seveda v najkrajšem času, ne pa več tedaj, če jo prerase trava.

Dr. Spiller - Muys.

Vprašanje 17. Moja pšenica je posejana na močno gnojni zemlji, zato se bojim, da mi bo polegla. Kako preprečim poleganje pšenice? (I. V. na St. V.)

Odgovor: Pšenica, ki je bila gosto posejana in se je močno obrasla, se obvaruje pred poleganjem s tem, da se jo spomladi pobrana in po potrebi tudi obžanje. Branati je pšenično setev šele tedaj, ko se je zemlja spomladi dobro posušila, vendar pa še ni začela poganjati. Nikdar pa ne ob zmrzli zemlji. Po brananju jo je povaljati, da se posamezni grmi pritisnejo k zemlji. Če vidimo pozneje, da navzlic brananju močno poganja, jo obžanjemo, s čemer nekoliko zaustavimo rast. Če tako ravnamo s pšenico, nam ne bo polegla. V krajih, kjer imajo ovce, z uspehom popasejo pšenico, da se preveč ne razbohoti. L.

KMETIJSKO-SOLSKI VESTNIK.

Dva enodnevna sadjarska tečaja v Mariboru. Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se bosta vršila v ponedeljek, 5. marca tečaj za precepljenje sadnega drevja, v torek 6. marca pa tečaj za sajenje in oskrbovanje sadnega drevja. Pouk bo brezplačen ter bo trajal vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 17. popoldne. Vsakdo se lahko udeleži teh tečajev. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo z dopisnico najkasneje do 3. marca ravnatelstvu srednje vinarske in sadjarske šole.

GOSPODARSKE STVARI.

Zborovanje mlekarških zadrug. V nedeljo, 12. t. m. se je vršilo v Ljubljani v hotelu „Union“ zborovanje vseh mlekarških zadrug, včlanjenih pri Zadrugi zvezi. Na tem sestanku se je predvsem razpravljalo o krizi mlekarstva. Zaradi nastale nadprodukcije so cene mlečnim izdelkom, zlasti siru, že toliko padle, da prodajajo danes sirarne sir po svoji lastni produkcijski ceni. Sklenilo se je, da naj vodi trgovino z mlečnimi izdelki le centrala, ki bi poskrbela za izvoz mlečnih izdelkov, doma v tuzemstvu pa vzdržala cene na primerni višini. Zastopniki mlekarških zadrug so naprosili in naročili vodstvu Osrednjih mlekarš v Ljubljani, da izdela načrt za skupno prodajo vse mlečne produkcije.

Sejm za kožuhovino se je vršil na velesejmskem prostoru 23. in 24. januarja. Obisk je bil zelo velik. Prišli so kupci kož s Hrvaškega, iz Srbije, Avstrije, Češkoslovaške, Nemčije in Anglije. Kupovalo se je tudi za ameriške tvrdke. Prvi dan se je dopoldne prodajalo in kupovalo na drobno, popoldne se je pričela pa dražba, ki je prinesla veliko ugodnejše cene. Blago je bilo v obče boljše kakor lansko leto in bilo ga je tudi več. Na dražbi je bilo 339 lozov (partij), kojih vsak je vseboval večje število sortiranih kož. Za zgled navedemo nekaj doseženih cen za sledeče kože:

Lisice, poljske od 240 Din do 430 Din; lisice gorske od 350 Din do 560 Din; kune belice od 1000 Din do 1180 Din; kune zlatice od 1300 Din do 1735 Din; vidre od 600 Din do 720 Din; divje mačke od 60 Din do 70 Din; divji zajci 21 Din.

Prihodnji sejm za kože se vrši 20. marca 1928. Kože se že sprejemajo v prodajo v velesejmski pisarni, kamor se jih zamore tudi poslati.

Iz južne Srbije. Prejeli smo dopis od novoosnovane ustanove „Narodno Privrede“ v Skoplju, Kej Vojvode Putnika, katero podjetje priporoča naseljevanje v Makedonijo, kjer se goji poleg običajnih poljskih pridelkov tudi prvovrstni tobak, bombaž, riž, itd. Zaradi izseljevanja Turkov-domačinov, se tamkaj dobi namreč zemlja zelo poceni. Tudi v naravnem bogastvu prednjači Južna Srbija pred drugimi pokrajinami naše države; tamkaj kopljejo železo, zlato itd. Ta podjetja so žal izključno v rokah tujcev, kajti naši ljudje se ne brigajo za to

bogato pokrajino. Kdor hoče kaj poizvedeti o Makedoniji, naj se obrne prej za nasvet na zgoraj navedeno društvo.

Opozorjamo pa vse one, ki se hočejo naseliti v Južni Srbiji, da se prej dobro pouče o vseh tamkajšnjih razmerah, da ne nasedejo, kajti mnogo naših ljudi je vzelo že tam žalosten konec.

KMETIJSKE NOVICE.

Vinarske ankete na Dolenjskem. Kmetijska družba priredi po glavnih krajih vinorodne Dolenjske sestanke vinogradnikov, na katerih se ima razpravljati o trtnem sortimentu, ki bi bil po dosedanjih izkušnjah najbolj prikladen za posamezna vinska pogorja. V ponedeljek, na Jožefovo, 19. marca se vrši prva taka anketa v **Krškem**, v nedeljo, 25. marca pa v **Brežicah**.

Živinorejsko zborovanje se vrši v kamniškem okraju, in sicer 4. marca t. l. na Brdu. Sklicuje ga živinorejski odsek okrajne blagajne za sodni okraj Brdo. Živinorejci se vabijo k obilni udeležbi. Enako zborovanje se je vršilo tudi v Kamniku, 26. februarja.

„Naše gorice“, glasilo Vinarskega društva v Mariboru, 2. številka. Urednik A. Žmavc. Tokrat je izšlo glasilo na 4 tiskovnih polah, kar utemeljuje urednik popolnoma pravilno s tem, da imata zdaj pozimi dovolj časa pisatelj in bralec. Članki so prav primerno izbrani, tudi več slik krasi to številko. Posebno opozorjamo na članke: „Šmarnica in nje precepljenje na stalnem mestu“, „Vlečljivost“, „Izkušnje o uporabi zveplenoapnene brozge, nosprasa itd.“ i. dr. „Naše gorice“ so naprednemu vinogradniku neobhodno potreben časopis, ki ga naj nihče ne zamudi naročiti, kdor ga še nima. Prospekt z vsemi pogoji pošlje na zahtevo upravnistvo „Naših goric“ na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

DOPISI.

Iz Dol. Lendave. Uspeh, dosežen s superfosfatom pri ajdi. Veleposestvo v Dolnji Lendavi je po dolgem času vendar dobilo za upravitelje prave agronome, ki so že v letošnjem letu pokazali v precejšnji meri svoje praktične sposobnosti pri vseh kulturah kmetijstva. Zelo lep uspeh pa je dosegla uprava pri ajdi. Neko zelo zapuščeno zemljišče v izmeri 10 oralov, katero niso hoteli bližnji zemlje res potrebni kmetovalci vzeti v najem, so posejali lanske jesen z ržo brez vsakega gnojenja. To rž je uničila slana ravno v cvetju. Pokosili so jo takoj na to in pridelek obrnili za pokrmiljenje. Nato so njivo preorali in potrosili na oral po 150 kg superfosfata. Pozneje se je posejala ajda, ki je izredno lepo uspela. Prepričan sem se o uspehu zunaj na zemljišču v žitnici ter zabeležil rezultat, ki kaže sledeče: Pridelek ajde na 10 oralih je znašal 113.44 q. Seme je skoro vse prvovrstno, tako da ga je 103.30 q I. vrste, ostalo pa II. in III. vrste. Ako preračunamo sedaj še izdatek za superfosfat, vidimo, da se je dosegel prav zadovoljiv uspeh.

Pavlica.

DRUŽBENE VESTI.

Vzorci umetnih gnojil za osnovne šole. Kmetijska družba je sestavila vzorce umetnih gnojil v steklenicah z ličnimi napismi, ki so prav prikladni za osnovne šole. Na ta način hoče pripomoči učiteljem, da nazorno pokažejo učencem, kako izgledajo razna umetna gnojila. Vsaka zbirka vsebuje 12 steklenic z umetno gnojili. Družba jih nudi šolam v nabavo po ceni, ki krije samo izdatke za steklenice in zamašek ter poštnino. Zbirka stane v Ljubljani 50 Din, po pošti pa 70 Din.

KNJIŽEVNOST.

Radnje oko vina. Spisala M. Bobanović in O. Ivon-Bilić v Splitu. Knjiga je napisana v hrvatskem jeziku od dveh odličnih strokovnjakov, kletarskih nadzornikov. Razpravlja dovolj obširno in nazorno vsa praktična dela v kletarstvu, razentega tudi uporabo ostankov pri kletarstvu, kakor napravo petijota, kuhanje žganja, izdelovanje kisa. Razpravlja napravo belih in črnih vin, opola, šampanjca kakor tudi o izdelovanju konjaka. Knjiga je velike važnosti za južne kraje, kjer je kletarstvo še na nizki stopnji in ker je ta knjiga prva te stroke. Opozorjam naše vinarske strokovnjake in vinske trgovce, posebno trgovce z dalmatinskimi vini na to knjigo in jim toplo priporočam, da si jo nabavijo. Iz te knjige se bodo namreč lahko poučili o napravi, sestavi in o ravnanju z dalmatinskimi vini. Knjiga vsebuje 207 strani, je opremljena z mnogimi slikami, stane 45 Din ter jo je naročiti pri pisateljih.

V. K.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Gornji Logatec, v nedeljo, 1. aprila 1928. ob enajstih dopoldne v šoli; **Iška Loka**, v nedeljo, 18. marca 1928. ob dveh popoldne pri načelniku v Mateni; **Otave-Sv. Vid**, v nedeljo, 1. aprila 1928. ob dveh popoldne v gostilni Josipa Zalarja; **Preska**, v nedeljo, 18. marca 1928. ob sedmih zjutraj (po prvi sv. maši) v „Društvenem domu“; **Sv. Anton v Slov. goricah**, na praznik, 19. marca 1928. ob osmih zjutraj v posojilničnih prostorih; **Šinkov turn**, na praznik, 25. marca 1928. ob devetih dopoldne pri I. Ravnikarju; **Tacen**, v nedeljo, 18. marca 1928. ob petih popoldne pri načelniku; za **Tuhinjsko dolino**, v nedeljo, 18. marca 1928. ob treh popoldne pri Antonu Kožlakarju, Buč pri Šmartnem.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi prideški	pšenica	1 q	395— do 407—	— do 375—	—
	rž	1	320— do 350—	— do 350—	—
	ječmen	1	330— do 340—	— do 300—	—
	oves	1	300— do 315—	— do 300—	—
	proso	1	280— do 300—	300— do 400—	—
	koruza (nova, sušena)	1	295— do 300—	— do 300—	—
	ajda	1	275— do 285—	275— do 340—	—
	fižol, ribničar	1	425— do —	300— do 500—	—
	fižol, prepeličar	1	525— do —	— do —	—
	krompir	1	125— do —	100— do 125—	—
Seno in žitna slama	sladko seno	1 p	80— do —	65— do 90—	—
	kislo seno	1	60— do —	— do —	—
	slama	1	50— do —	40— do 50—	—
Goveja živina	Voli I. žive teže	1 kg	8— do —	8— do 8.50	—
	II.	1	7— do —	7.25 do 7.75	—
	III.	1	6.50 do —	6.75 do 7—	—
	Krave, klobasariče	1	3— do 4—	4.25 do 4.50	—
Prasidi	(Prigon v Ljublj. 119, v Marib. 711 glav.)				
	Teleta žive teže	1 kg	10— do 11—	— do —	—
	(Prigon v Ljublj. v Marib. 6 glav.)				
	6—8 tednov stari komad		200— do 300—	280— do 300—	—
Prasidi	3—4 mesece stari		— do —	3.0— do 4.50—	—
	5—7 mesecev stari		— do —	480— do 550—	—
	debel žive teže	1 kg	— do —	10— do 12.50	—
	debel mrtve	1	— do —	16— do 17—	—
Pretočeno	(Prigon v Ljublj. 60, v Marib. 120 glav.)				
	piščanec komad		— do —	20— do 35—	—
	kokoš komad		25— do 40—	35— do 45—	—
	mleko 1 lit.		2.50 do 3—	2.50 do 3—	—
Mleko, maslo, jajca	ametana 1		— do —	10— do 12—	—
	čajno maslo 1 kg		50— do 60—	50— do 60—	—
	surovo maslo 1		40— do 44—	36— do 40—	—
	bohinjski sir 1		28— do 32—	— do —	—
Mleko, maslo, jajca	sirček 1		8— do 10—	8— do 10—	—
	jajce komad		1— do 1.75	1— do 1.50	—
Kurt.	trda drva 1 m ³		150— do —	140— do 150—	—
	mehka drva 1		60— do 75—	105— do 115—	—

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rohrman. — Tisk J. Blasnik na sl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

Čilski soliter

je najboljšo dušičnato gnojilo, ki izredno hitro učinkuje na raščo rastlin. Posebno prikladno je za ozimine,

ki so letos precej slabo prezimile.

Čilski soliter dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani in v njenem skladišču v Mariboru, Meljska cesta 12.

Potrebna navodila o uporabi daje Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Turjaški trg 3.

VINOGRADNIKI!

Za pomladansko gnojenje vinskih trt imajo večje količino zmletih

RICINOVIH TROPIN,

na zalogi. Ricinove tropine so za trte najpriporočljivejšo gnojilo. Za vsako trto se rabi $\frac{1}{2}$ kg tropin, katere je zagrebsti ob trti 5 cm globoko v zemljo. Strokovnjaki so dognali, da tako gnojenje preprečuje razne trne bolezni (Oidium), posebno pa varuje trte pred mrčesom. 100 kg ricinovih tropin je enako vredno kot 1500 kg gnoja. Dokler traja zaloga oddajemo tropine po Din 90— za 100 kg z vrečo vred, franko postaja Ljubljana, proti povzetju. Naroči se lahko vsaka množina od 50 kg dalje pri tovarni kranjskega lanenega olja in firneža.

HROVAT & KOMP.

LJUBLJANA, Vegova ulica 6.

Vabilo na

XXIII. redni občni zbor

„Kmetijskega društva za ptujski okraj, vključene zadrage z o. z. v Ptuj“, ki se vrši na Jožefovo, dne 19. marca 1928 ob 10. uri dopoldan v prostorih Posojilnice v Narodnem domu v Ptuj.

Dnevni red:

1. Čitanje revizijskega poročila Zadrage Zveze ter ukrepi vsled istega.
2. Čitanje zapisnika o lanskem občnem zboru.
3. Poročilo načelnstva in nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1927.
5. Volitev treh udov načelnstva.
6. Stlačnost.

NAČELSTVO.

KNJIGOTISK LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

VSA TISKARSKA IN LITOGRAFIČNA DELA V ENI ALI VEČ BARVAH: VIZITNICE, KUVERTE, CENIKE, RAČUNE, PLAKATE, TABELLE, KNJIGE, SLIKE, AKCIJE, ZADRUŽNE TISKOVINE ITD.

KONKURENČNE CENE!

J. BLASNIKA NASL.
LJUBLJANA, BREG 10-12.

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast odelitev in omastitev domače, posebno **klavne živine**. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 ška 80 Din.

Lekarna TRNKOCZY
Ljubljana, Mestni trg 4

(Zraven Rotovža.)

Pozor čebelarji!

Vse čebelarstvo orodje, panje, umetno satovje, „Ričove“ tiskalnice za umetno satovje, stroje za trčenje medu, semena medu bogatih rastlin dobavlja:

Jugoslovanska Čebelarstva Industrija
Novi Vrbas (Vojvodina) Pošt. pred. št. 5.
Cenik pošljem brezplačno!

Slabo prebavo želodca,

zaprtje telesa, napihovanje, slabotno delovanje črev, hemeroide (zlati žilo), povapnenje žil, izpuščanje itd. ozdravi kri-čistilni „Planinka“ zdravilni čaj. Zahtevajte v lekarnah izrecno „Planinka“ čaj. Vsak paket je plombiran in nosi napis Lekarna BAHOVEC, Ljubljana (Kongresni trg) ker ga samo ta lekarna izdeluje. Samo taki paketi so pristni. Cena Din 20—. Zahtevajte brezplačno poučno knjižico. 8

Za krmljenje zahirane, oslabele in rahitične živine je najboljšo sredstvo

TEŽAKOVO OLJE ZA ŽIVINO

ki je v te namene preizkušeno, koristnim priznано in priporočeno od najvišje inštanace

„Bujatričke klinike veterinarske fakulteta in Zavoda za živinogojstvo na Kr. sveučilištu SHS. u Zagrebu s protokolom Br. 75. od dne 14. junija 1927. To olje dobavlja edino tvrdka

M. TEŽAK, Zagreb
Gundulićeva ulica broj 13

ki pošilja na zahtevo navodila o uporabi tega olja vsakomur brezplačno.

„ARBORIN“

najboljšo sredstvo za pokončavanje sadnih škodljivcev (kaparjev, krvave uši, listne uši i. t. d.) se dobi pri sledečih prodajalcih:

LJUBLJANA: Chemotekna, Mestni trg 10 (proizvajalec).

LJUBLJANA: Kmetijska družba, Turjaški trg 3

MARIBOR: Kmetijska družba, Meljska cesta 12.

NOVOMESTO: Podružnica Kmetijske družbe,

BREŽICE: Zveza podružnic kmet. družbe za Brež. okraj.

CELJE: Filip Vrtovec, Kralja Petra cesta.

KAMNIK: Anton Lap, vrtnar.

KOČEVJE: Podružnica Kmetijske družbe.

KRANJ: Berjak Franc.

KRŠKO: Ivanuš Edvard.

LAŠKO: Podružnica sadjarskega društva.

LJUTOMER: Martin Silvar, Ormoška cesta.

MOKRONOG: Širceelj Srečko.

ORMOŽ: Jakob Kukovec, vrtnar, Hardek.

PTUJ: Brezovnik Franc, nasproti samostana.

PTUJ: Kmetijska nabavna in prodajna zadruga.

SEVNICA: Škerl Josip.

SLOV. BISTRICA: Podružnica sadjarskega društva.

ŠOŠTANJ: Ivan Senica.

Navodila za uporabo dobite pri vseh prodajalcih brezplačno.

„Jaz moram
„Thürpil“ - u
(tirpil) izdati

najboljše spričevalo.

Skozi osem let se mi ni posrečilo z zimsko krmo niti eno tele obdržati, letošnjo zimo so vsa teleta preživela, ker sem jim od rojstva dajal po eno kroglico na dan“.

C. Samostanska uprava C.

„Thürpil“ se dobiva pri živinozdravnikih in v lekarnah.

„Thürpil“ obvaruje teleta pred drisko.

Edina tovarna: Cl. Lageman, Chem. Fabrik, Aachen. Zastopnik: „Lykos“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica šte. 8.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neom. zav.

Kačun poštna hranilnica št. 14357

Brzjavke: „Kmeti dom“ Telefon 2.847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ul. šte. 1, pritičile

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročilu, ter zastavi premij in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na 6% brez od-
knjižbe 6% povedi
žitih.
Večje stalne vloge in
vloge v tekočem raču-
nu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavcije inkase, srečke
in vrednostne papirje
ter čeke in nakaznice
na druga mesta.
Uradne ure: vsak de-
lavnik 8.—12. in od
3.—4.45

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Najboljši pripomoček za vsakega kmetovalca je gobčni odpiralč „Ekspres“

s katerim vsak živino-
rejec lahko **sam** od-
strani brez nevarnosti
in posebnega znanja
pri živalih stvari, ki
so obtičale v požiral-
niku, **zlasti proti**
napienjanju živi-
ne, za vlivanje zdravil
in za operacije v gobcu
in v požiralniku pri go-
vedi in konjih.

„Ekspres“ ne sme pri nobenemu živinorejcu manjkati.

Mnogo priznanj in odobrenj, kakor od živinozdr. visoke šole v Zagrebu in na Dunaju, kakor tudi od merodajnih oseb poljedelstva in tehnike, pričajo o dobrem glasu gobčnega odpiralca „Ekspres“.

Glavno zastopstvo:

TOMAŽ OBERWALDER,
Zgor. Domžale 29 (Slovenija).

(V zalogi jih ima: Kmetijska družba v Ljubljani).

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNIKA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja iztotočno mešano umetno gnojilo „**NITROFOSKAL-RUŠE**“ katero sestoji iz apnenega dušika superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom fosforom, kalijem in apnom, ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Drevesničarska zadruga v Dorfarjih, pošta Škofja Loka

ima na prodaj več tisoč visokode-
belnih sadnih dreves.

JABLANE: Baumanova reneta, Šampanjska reneta, Pisani kardinal, Jakob Löbel, Damasonov kosmač, Bobovec in razne druge žlahtne vrste.

HRUŠKE: Moštnice, Tepke, Ru-
menke in druge žlahtne vrste.

CENE JABLANAM I. vrste Din 10, II. Din 8,
III. Din 5. — CENE HRUŠKAM I. vrste Din 12
II. Din 10. — Cene veljajo z ovojno vred
franko kolodvor Škofja Loka.

Manj od 30 dreves ne razpošiljamo.

Kmetovalci
gnojite s

Kalijevo soljo

na en hektar (1 ³/₄ orala) s sledečimi količinami 40% Kalijeve soli: Pri žitih in travnikih: 100—150 kg (50—75 kg na oral). Pri krompirju, repi, pesi, detelji in koruzi: 200—300 kg (100—150 kg na oral). Na hmelju, vinogradu in sočivju: 250—350 kg, (125—200 kg na oral).

Večjo tu navedeno količino rabite na hektar (oral) tedaj, če v istem letu niste zadostno gnojili s hlevskim gnojem. Vsakoletno gnojenje s 40% kalijevo soljo, superfosfatom in apnenim dušikom je edino sredstvo za doseg najvišjih pri-
delkov. Tako gnojenje imenujemo **popolno gnojenje**. Že mešano gnojilo „Nitrofoskal Ruše“ je zelo priporočljivo.

Agrikulturno kemični urad Zagreb, Trg. N. br. 4/b

ki, deluje po nalogu znanega nemškega »Kali sindikata«, Vam da vedno brezplačna vsa potrebna pojasnila in brošure od vseh vrst umetnih gnojil.

V zalogi imamo naslednje stroje svetovnoznanih tvornic kmetijskih strojev

Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth

za katere je v Sloveniji Kmetijska družba prevzela vodstvo poslov.

Univerzalni jekleni plugi:

UP5 — z samovodom-črtalom, plužno s premično osjo, z rezervnim jeklenim lemežem, za globočino 16 cm; teža 71 kg Din 825.—.

UP6 — isto, za globočino 16 cm; teža 74 kg, Din 870.—.

UP7 — isto kot pri UP6, za globočino 18 cm; teža 82 kg Din 960.—.

UPS — isto, lahek, za globočino 13—16 cm; teža 62,5 kg, Din 640.—.

UPG — isto, Din 650.—.

UPR — isto, Din 650.—.

D6MN — isto, za globočino 13—16 cm; teža 69 kg, Din 910.—.

Brane:

MES5 — železne, njivske, dvodelne, Din 735.—.

MES6 — železne, njivske, tridelne, Din 1100.—.

MES7 — težke, tridelne, Din 1165.—.

Št. 19 — 65 kg, železne, njivske, tridelne, Din 695.—.

F1 — verižne, travniške, 198 cm široke, teža 95 kg, Din 1595.—.

Planeti:

Št. 8 — kot okopalnik osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 740.—.

Št. 18 — ročni, Din 170.—.

Slamoreznice:

Št. 74 — z ustjem 11", s klinjami na zamašnjaku, Din 3260.—.

Št. 72 — ustjem 8", s klinjami na zamašnjaku, Din 2250.—.

JEK — s klinjami na bobnu, Din 1240.—.

JE — s klinjami na bobnu, Din 1485.—.

CEJ za pogon z motorjem ali vitlom, Din 4440.—.

Reporeznice:

C — z 4 vrstami nožev na vrtni plošči, Din 615.—.

DF z noži na bobnu, Din 815.—.

Robkači:

RR — za ročni pogon, izdelan na dan 40—50 hl, Din 1175.—.

RRN — za ročni pogon, izdelan na dan 40—50 hl, Din 1255.—.

Stroji za napravo zdroba:

Št. 3 — z obojestransko narebrenimi mlev, ploščami, debelost zdroba se da uravnati, Din 585.—.

Št. 5 — z dvema narebrenima jeklenima valjčkoma, debelost zdroba se da uravnati, Din 1925.—.

Žitočistilniki:

Št. 8 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešeti, Din 2650.—.

Št. 7 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešeti, Din 3700.—.

Vitliji (gepelni):

G — za 2 konja, Din 7790.—.

Z — za 1 konja, Din 4950.—.

Posnemalniki:

„Olympic“ P1 za 80 l na uro, Din 1270.—.

„Olympic“ P2 za 120 l na uro, Din 1640.—.

Pinje:

„Olympic“ št. 1, za 5 l Din 620.—.

„Olympic“ št. 2, za 10 l, Din 750.—.

„Olympic“ št. 3, za 15 l, Din 1225.—.

Vabilo na II. redni občni zbor

zadruge „KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM“
reg. zadr. z neom. zav., v Ljubljani,

ki se bo vršil **v sredo, 21. marca 1928** ob 2. uri popoldne v zadruginih prostorih v Ljubljani, Tavčarjeve (Sodna) ulica št. 1, pritličje.

DNEVNI RED: 1.) poročilo načelstva, 2.) poročilo nadzorstva, 3.) Odo-
bitve računskega zaključka za 1. 1927, 4.) Razdelitev dobička, 5.) vo-
litev enega člana načelstva, 6.) volitev nadzorstva, 7.) poročilo o izvr-
šeni reviziji, 8.) predlogi zadržanih članov.

PRIPOMBA: 1.) Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši čez pol
ure drug občni zbor, v istih prostorih in z istim dnevnim redom, ki
sklepa brez ozira na število zastopanih glasov. 2.) Računski zaključek
in predlogi ter poročilo nadzorstva so osem dni pred občnim zborom
razpoloženi v zadrugini pisarni članom na vpogled.

LJUBLJANA, dne 24. februarja 1928.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani.

Dr. Drago Marušič l. r.

Jože Černe l. r.

Dr. Ivan Pregelj: Otroci solnca.

Novela. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljub-
ljani. 26. številka Ljudske knjižnice je prinesla dr.
Pregeljevo novo delo „Otroci solnca“. S tem delom
je prišel enkrat do besede domačin - pisatelj. V
„Otrocih solnca“ imamo glavno delanje geometrija
Franceta Poznika in Heleno, dva predstavnik
pred nami tisto, kar značaja. V Pozniku naladno
družbe pisatelja samega, seveda samo v glavnih
obrisih, močan, naraven, neugnan, pošten, vesel in
za svet nedostopen, a v jedru blag, s srčno kul-
turo. Helena pa je pristno slovensko dekle, ki
brez pomeni in želi lažna zakonske ljubezni, a veče lo
pri tem tradicionalna sravnost, in deklara
rdečica. Oba junaka sta silno simpatična, vsak po
svoje in nista vsakdanja človeka. Čisto Pregel-
ska. To ljubzensko rdečo ni pisatelj končno raz-
vozila v srečen zakon.

Drugo dejanje, ki je vzporedno z glavnim, je
lubezenska storila med učiteljem Sivcem, ki mu
je Pregelj pridelal precej gorke, simpatičnosti, no-
tranosti in razuma in Helenino sestro Slavico
Glorioso, kot ji pravi pošena in lubečena beseda
učiteljeva. Gloriosa je razposajena, razvalena, ne-
učenak, ki pa v vseh odločitvah trenutnih pokaže
srce, ki ga običajno zakrile med smeh in razlaga-
nost. Ta ljubzenska nit ostane koncem novele ne-
zavezana, ker pisatelj ne mara, žalostnega izida.
Helena-Poznik in Sivec-Gloriosa sta kontrastna po-
stevila in Pregelj in je znal s pravo umetniško in-
tuicijo preplesti in zaplesti. „Otroci solnca“ so s
svojimi zanimivimi osebami in ostro risanimi
znajaki, s klenimi, pristno Pregeljevimi dialogi in
z močnimi opisi in opisi narave kaliga, ki je
slovensko literaturo brezopojno obogatila. — Dobi
se v Jugoslovanski knjižarni za 24 Din, vezana
32 Din.

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil)

- Počrtnjenje vina ali sad-
jevca.
- Rlavanje vina.
- Sestava in setev travnih in
deteljih zmesi.
- Gnojenje vinogradov z no-
vejšimi umetnimi gnojili.
- Kako se iz gnilega grozdja
napravi dobro vino.
- Čiste drože in njih raba v
kletarstvu.
- Vzroki neplodnosti pri go-
vedi.
- Sluzavost ali vlačljivost
vina.
- Krmiljenje z oljnimi tropi-
nami.
- Čiščenje in precejanje vina.
- Resna beseda vinogradni-
kom ob trgatvi.
- Naprava petiolta ali doma-
če pišče.

- O bistvu alkoholnega vre-
nja (kopenja).
- Vnete vimena ali volčič na
vimenu.
- Nova naredba glede zvrše-
vanja rezarstva.
- Kislost (kislota) in razki-
sanje vina.
- Močno krmilo „ribja mo-
ka“ za rast in pitanje pra-
sičev.
- Dolžnost vzdrževanja ograj
pred živino, ki se pase.
- Napenjanje govedi.
- Bradavice (gobe) pri živini.
- Izdelovanje mila za dom.
- Zdravljenje kužnih bolezni
s cepiljem (rdečica).
- Nove zakonske določbe o
suorih pri kupčiji z živino.

- Kako živi žitni molj in
kako se pokončuje.
- Natrijev bisulfit kot nado-
metno sredstvo za žveplo.
- Kako se obnavljalo in po-
pravljalo meje?
- Presojanje krmil po škro-
bnih vrednotah.
- Garje pri konjih.
- Apneni dušik.
- Duh in okus vina po žveplo.
- Tobak. Pridelovanje in za-
konski predpisi.
- Sečni kamni pri živalih.
- O prijavi sekana v gozdih.
- Kisanje in cikanje vina.
- Trošarina na vino.
- Precejanje in filtriranje
vina.
- Glojanje lesa po goveji ži-
vini.

- Dve najini nalogi naše ži-
vinoreje.
- Sredstva za pokončevanje
škodljivih rastlin in živali.
- Škoda, povzročena po lov-
cih in divjačini.
- Moderno zatiranje živalskih
kužnih in nalezljivih bo-
lezni.
- Preizkusi z umetnimi gao-
jili 1923. leta.
- Pomen kmečkih gozdov.
- Neplodnost, zvrženje in bo-
lezni žrebet.
- Salojidin kot sredstvo zo-
per trtno plesnobo.
- Tekoče žveplo zoper ples-
nobo na grozdju.
- Moljavo žito.
- Kako sadimo sadno drevje
ob cesiah in potih.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20,—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnje število.
Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Oskrbnik,

Absolvent vinorejske šole, srednje starosti, z dolgoletnimi dobrimi spričevanji v vseh panogah gospodarstva, išče stalno službo. Naslov na upravo „Kmetovalca“ pod št. 19. 19

Samo iz domačega platna

se perilo ne trga! Zato pa dajte v tkanje laneno prejo, da jo sike v domače platno tkalica „Krosna“ v Ljubljani, Zrinskega cesta 6. 290

Kupujemo vsakovrstno

zlato, srebro, zlati in srebrni denar.

Plačamo najvišje cene! Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana-Siška, Jernejeva c. 8. 243

Jajca za valenje

rujavih štajerskih kokoši in ameriških bakrenobarvnih puranov, ima na prodaj: Milo Leban, Pekel 200, pošta Pesnica pri Mariboru. 69

Cepljene trte

prve vrste nudi na najbolj priporočljivih ameriških podlagah z različnimi vrstami, katere se razvidijo v ceniku, ki se na zahtevo pošlje brezplačno, ako se piše na kratek naslov: „Trsničarska zadruga Sv. Lovrenc v Slov. goricih, pošta Juršinci pri Ptuj.“ 4

Sadno drevje!

Več tisoč prvovrstnih jablan in hrušk ter jabolčnih in hruševih divjakov odda ugodno: Drevesnica Stopar v Velenju. 33

„Seme pravega Kašelskega zelja“

kateri naredi velike trde glave, prodaja Ignacij Mrcina v Zg. Kašlju, pošta Dev. Mar. v Polju (20 gramov za 7 Din). Sprejemajo se tudi poštnice znamke. 23

Cepljene trte

na rip, portalis; veliki rizing, beli ranfol, kraljevina, rulandec, silvanec, izabela. Cena nizka, na prodaj ima: Franc Raušl, Kukova, pošta Juršinci pri Ptuj. 14

Brinje, češplje, fige,

za žganjekuho ima v zalogi: Ivan Jelačin, Ljubljana. Vzorke pošljem na zahtevo. 9

Sadno drevje!

Večjo množino sadnega drevja za pomladansko saditev, največ visokih jabolk, potem hruške in pritičeno drevje, samo boljše vrste, po dogovoru znižane cene, ima na prodaj: Andrej Hafner, Dorlarje 14, p. Škofja Loka. 3

Vabilo

na VI. redni občni zbor „Kmetijske hranilnice in posojilnice na Logu, reg. zadr. z neom. zav., ki se bo vršil dne 25. marca t. l. ob 3. uri pop. na Logu št. 17 s sledečim vprašanjem: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelnstva. 3. Računski zaključek za l. 1927. in njega odobritev. 4. Revizijsko poročilo. 5. Volitev načelnstva. 6. Slučajnosti. — Ako bi ta občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen brez ozira na število navzočih članov. Načelnstvo. 67

Kupim čistokrvnega bika,

montafonske pasme, starega 16 mesecev od dveh let. Ponudbe na naslov: Miko Grabrijan, Pribince št. 8, pošta Crnomelj. 71

Dva bika,

stara 1 in 1 in pol let, 3 junice beje, stare 1 do 2 in pol let, vse simodolske pasme, ima na prodaj Jakob Verbič, Dolenji Logatec. Cena po dogovoru. Istotam se dobi semenski oves očiščen po Din 3,50 kg in rdeče dobro branje po Din 2,— kilogram. 70

30 hektolitrov vina,

prvovrstnega, ima na prodaj štaj. vinogradnik. Naslov pri upravi „Kmetovalca“, pod št. 72. 72

2000 kom. hmelovk

(hmelj, drogovi) ima na prodaj: Uprava graščine Ormož. 73

Špargelnove sadike

vseh boljših sort, enoletne, močno ukoreninjene, več tisoč komadov, ima na prodaj Mihael Kovačič, posestnik, Sv. Peter pri Mariboru. 66

Penzijonist

gozdarske stroke, samec, želi priključiti se družini na deželi, event. kot pomočnik gospodarstva. Ponudbe pod „Penzijonist“ na upravo „Kmetovalca“ pod št. 65. 65

Molžno kozo,

mlado, švicarske pasme, ki ima do tri litre mleka dnevno, kupim. Ponudbe na naslov: A. Zupančič, Kandija št. 39 pri Novem mestu. 64

Telico

montafonske pasme, lepe postave, od dobre mlekarice, brejo od 7 do 9 mesecev kupi: R. Sorg-lechner, Velike Lašče 63. 63

Simodolskega bika

15 mesecev starega, 470 kg teškega, ima na prodaj: Lovro Filipič v Horjulu 64 pri Vrhniki. 62

Dva simodolska bika

licencirana, po dve leti stara, cena po dogovoru, ima na prodaj Živinorejska zadruga v Horjulu pri Vrhniki. 61

Stiskalnica za grozdje

dobro ohranjena, lesena (hrastova), se prod. Pozvedba, Devina št. 27, pri Slov. Bistrici (vinograd Limansek). 60

Bika, čiste sive pasme

od enega do dveh let starega, biti mora zelo lepe rasti in brez vsake napake, kupi Franc Zevnik, posestnik, Catež ob Savi, p. Brežice. 59

Bika simodolca

do enega leta starega, od priznane dobre molznice želi kupiti Josip Kosler, Ljubljana, Selenburgova ulica 3. 58

Več tisoč smrekovih sadik

velikosti od 10—50 cm, cena po dogovoru z oziranjem na velikost sadik, ima na prodaj Anton Valant, Zasp 11, pošta Bled. 57

Gepelj

za vprego, v dobrem rabljivem stanju kupi Josip Schober, Marenberg. 56

Dva montafonska bika

čistega plemena, eden star 14 mesecev, drugi dva meseca, oče iz montafonskega rodovnika, mati je imela kontrolirano 6300 litrov mleka letno, je na prodaj na graščini Volčji potok, p. Radomlje. 55

3000 enoletnih hruškovih divjakov

in visokodebelna jabola gorenjskih vrst, nudi drevesnica: M. Iskra, Hlebce 23, p. Lesce, Gorenjsko. 54

2000 kg sena

za konje, ima na prodaj po ugodni ceni: Ivan Jemc, posestnik, Trzin pri Domžalah. 53

Štajerske kokoši!

Dva petelina in več kokoši Sulmtaler pasme, in dva petelina z kokoši rdeče orpingtonske ameriške pasme, ter 2 petelina z kokoši grabaste plimontske velike pasme, kakor tudi jajca za valjenje od vseh pasem, ima na prodaj: Karol Počivavnik, Ljubljana, Dolenjska c. 35. 52

Zoper jalovost krav in telic

ter pri sramničnem vnetju učinkujejo sigurno povsod priznane BUSULIN SVEČICE. Ne prodajajte v zgubo krav, ki se ne oteletijo! Skatila z 12 svečicami in natančnim živilnozdravniškim navodilom 30 Din. Izdehuje in razpošilja samo: Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 96.

Vabilo

na občni zbor Gospodarske strojne in vodovodne zadruge za občino Metlika, ki se vrši 18. marca t. l. ob 14. uri v občinski pisarni z običajnim dnevnim redom. Odbor. 68

Dve pincgavski kobili

(ena starejša, druga mlajša) ima na prodaj: Franc Vovk, posestnik v Hlebcah, pošta: Lesce. (Cena po dogovoru.) 74

5000 kg sena,

lepo spravljene, ima naprodaj Jožei Zdešar, Utik 17, pošta: Dobrova pri Ljubljani. (Cena po dogovoru.) 75

Železniške tračnice

30 komadov po 7 metrov dolgih po 2 Din kg (tudi v poljubni dolžini), ima na prodaj Kavčič, gostilničar, Zgor. Šiška, pošta Ljubljana VII. 49

Jajca za valenje

rujavih čopkastih štajerskih kokoši komad 3 Din, ducat prosto vseh stroškov 50 Din, pošlila Franc Leban, St. Rupert, na Dolenjskem. 43

Iščem viničarja

starega 40—50 let, lahko je tudi oženjen brez otrok ali samca (žena bi bila služkinja), mora imeti prakso v vinogradništvu, sadjarstvu in čebelarstvu. — Dobi letno plačo, stanovanje in hrano. Nastop 1. marca. — Pismeno se je javiti pri Franc Novak, posestnik, Dobrovnik v Prekmurju. 10

„Krivoprisežnik“.

Narodna igra s petjem in sedmih slikah. Po Anzenbergerju priredil in predelal za slovenske odre Adolf Robida. — Druzi popravljene natis. Ljudski oder 2 zv. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1927. Cena 18 Din. Krivoprisežnik si je črtal pot po vsej deželi. Njegova vsebina je resnovzgojna in tudi za današnje čase prav prikladna. Prireditev se ozira na naše razmere in ne nudi nikakih tehničnih težav glede uprizoritve igre. Zahteva 5 moških in 5 ženskih vlog, od katerih so samo 3 vloge večje in težje. Igro igra lahko prav vsak, še tako majhen oder. Druga izdaja je precej popravljena. Nad vse važne so opombe, kjer najde režiser praktično navodilo, kako naj uprizori grom, strel, vihar, dež itd. Pridelana karakteristika nastopajočih oseb je kratka, a izčrpna in bo gotovo povsod dobrodošla. Popravljene „Krivoprisežnik“ je pa tudi primeren tudi kot šolsko čtivo, ker vsebuje mnogo vzgojnih momentov in ima lepo, moralno jedro, gladek slog in potrebit komentar.

Trtne škroplilnice in zveplalniki „Vermorel“
Generalno zastopstvo za vso kraljevino SHS
BARZEL d. d.
SUBOTICA
Dobivajo se tudi pri
Kmetijski družbi v Ljubljani.

**PRESELITVENO
NAZNAČILO!**

SE JE PRESELILA v novo urejene prostore na MESTNEM TRGU številka 5.

KOMERCIJALNA BANKA D. D., podružnica Ljubljana

Afilacija banke Čehoslovaški Legiji v Pragi.

KMETOVALEC.

**Glasilo Kmetijske družbe
za Slovenijo.**

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 stran	Din 2400.—	1/8 strani	Din 400.—
1/2 strani	Din 1200.—	1/4 strani	Din 300.—
3/4 strani	Din 800.—	1/2 strani	Din 200.—
1 strani	Din 600.—	3/4 strani	Din 100.—

Priloga listu stane Din 1500.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim »cenejšim« ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Cene neobvezne. — Zaloge se nahajajo:

v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Murski Soboti pri tvrdki Čeh & Gaspar; v Radincih pri kmetijski podružnici sv. Jurju ob Ščavnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri g. Matevžu Stržaj; v Ptuj pri Kmet. društvu.

Večje zaloge apnovega dušika so:

pri kmetijskih podružnicah v Novem mestu, Rovtuh, Gor. Logatcu, Kostivnici, Št. Jerneju, Železnikih, Frankolovem, Škofji vasi - Vojniku, Brežicah, Št. Ilju pri Velenju, v Velenju, Smartnem ob Paki ter pri hmeljarni v Žalcu.

Deteljna, travna in druga semena.

Brez jamstva glede čistote in kaljivosti naj nihče naših udov travna in deteljna semena ne kupuje. Zahteva naj vselej natančno navedbo odstotkov čistote in kaljivosti in naj ne upošteva cenikov, ki teh navedb nimajo, kajti v tem slučaju gre navadno za slabo in staro seme, ki je le navidezno »ceneje«.

Kmetijska družba je lotos kupila najčistejša in najbolj kaljiva semena in jamči pri deteljnih semenih in mačjem repu za popolno brezpredeničnost.

Cene za nadrobno oddajo so naslednje, pri odjemu celih vreč popust:

domača detelja, gorenjska	98% C	90% K	26.— Din
lucerna, pristna francoska	96% "	90% "	42.— "
lucerna italijanska	98% "	91% "	33.— "
lucerna banaška	97% "	91% "	35.— "
hmeljna lucerna	97% "	85% "	18.— "
švedska detelja (inkl. 4% bele)	95% "	88% "	37.— "
bela detelja (inkl. švedske)	97% "	90% "	36.— "
mačji rep	99% "	95% "	14.— "
pasja trava	90% "	90% "	30.— "
francoska pahovka	90% "	85% "	22.— "
angleška ljulika	97% "	86% "	16.— "
laška ljulika	97% "	93% "	14.— "
travniška bilnica	98% "	95% "	32.— "
travniška latovka	85% "	85% "	36.— "
lisičji rep	60% "	75% "	64.— "
mehka stoklasa	80% "	80% "	12.— "

navadna šopolja	94% "	95% "	40.— "
pasji rep	98% "	80% "	76.— "
ovčja bilnica	80% "	90% "	28.— "

Vreče iz jute kakor tudi pošna frankatura se posebej računa po lastnih stroških.

Zmesi travnega in deteljnega semena. Iz gori imenovanih zajamčeno čistih in kaljivih vrst, sestavljene po strokovnih navodilih stanejo: I. za barski svet kg Din 28.—; II. za peščeno zemljo kg Din 28.—; III. za srednje težko zemljo kg Din 26.—; IV. za težko zemljo kg Din 26.—.

Semenska pesa in sicer: Mamut, rdeča po Din 14.— za 1 kg.

Eckendorfova, rumena po Din 12.— za 1 kg.

Oberndorfova, rumena po Din 13.— za 1 kg.

To seme je jamčeno pristno severonemško, najvišje kaljivosti.

Semenska grahara, (grahica), jara, po Din 4.50 za 1 kg.

Semenski oves po Din 3.75 za 1 kg.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne pošiljke. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.50—, na drobno po Din 3.75. Večje količine po dogovoru. Nujno potrebno gnojilo za hmelj, koruzo in druge okopavine. Na hektar 200—300 kg.

Amonijev sulfat 20/21% po Din 500.— za 100 kg.

Apneni dušik 16—19% v pločevinastih posodah po Din 285 za 100 kg. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Kalijeva sol, 42% po Din 170.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90.— Din z vrečo vred. Za 1 ha 200—300 kg.

Kajnit 12—15% po 86.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 400 do 600 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 128.— za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonkem odjemu cena po dogovoru.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 40 Din za 100 kg z vrečami vred. — Na ha 600 kg.

Mešano gnojilo, Nitrofoskal - Ruše, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 180.— za 100 kg. Za 1 ha 500 kg.

Razklejana kostna moka. 30% fosforove kisline, 3% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 88.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 300—500 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 200.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg. Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 115.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra. V Ljubljani in Mariboru stane vreča 100 kg 18/19% Din 138.—, vsak odstotek višje vsebine Din 6 več. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Na željo odda družba vrtnarjem in malim posestnikom umetna gnojila na drobno, t. j. na posamne kilogr. po nastopnih cenah iz skladišča na Turjaškem trgu štev. 3. — Superfosfat po Din 1.25, Thomasova žlindra po Din 1.75, kalijeva sol po Din 2.—, mešana gnojila za vrtove in za cvetice v loncih po Din 2.50 za 1 kg z vrečicami vred.

Krmila:

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in tolišče po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— za kg, na drobno Din 4.50 za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 50 kg po Din 7.50 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol po Din 2.— za 1 kg Ljubljana, z vrečami (po 50 kg) vred.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50.—

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 10 Din kilogram nadrobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Arsokol (glej spis v štev. 5, lanskega „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvičnosti jabolk, proti listnim in krvavim ušem, v steklenicah po 100 gr Din 20.—

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Cepilna smola po ¼ kg Din 15.—, ½ kg po Din 8.—

Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.

Gumiževce cevi za škropilnice po Din 15.— za meter.

„Julien“ za čiščenje vina, za belo in za rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.—

Merilo za sode, novost patent Matievič, vštetiš tabelo po 130.— Din za 2 m zložljiv aparat.

Mošne mere, žepne, mali format po Din 95.—

Natrij bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12.50 za kg.

„Srgo“ aparati za zatiranje poljskih miši po Din 200.—, Srgo patroni po Din 7 za komad.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile, po Din 140.—

Škropilnice franc. znamke „Automatique“, nahrbtni Din 680.—

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“ ročno-prevozne z dvema cevmi po 3 m, štirimi pošaljivalnimi cevmi po 75 cm, 2 bambusovimi cevmi po 4 m in patent. razpršilnikom Din 2900.—

Škropilnice Flora, dvoliterske, za vrtno nasade, po Din 370.—

Škropilnice ročne, male po Din 80, srednje po Din 120, velike po Din 160. (Razpršilniki za veliko ročno škropilnico Din 48 za komad).

Trtne škropilnice, bakrene, sistem Vermorel po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.—, Austria, originalna po Din 500.— in Kosma, po Din 520.— za komad.

Vinalkometer za določanje alkohola od tvrdke Theo Seltz po Din 120.—

Vinometri „Weinlaube“ inozemske tvrdke po Din 60.—

Zveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Zveplalnik „Vindobona“ nahrbtni 26" Din 500.—

Zveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Vrtnarsko orodje orig. tvrdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za oklajanje in kopulacijo od Din 33 do 140, vrtno in trtne škarje od Din 35 do 190; peresa k škarjam po Din 1.—

Žage za drevesa od Kunde, Din 52.—, Din 60.—

Živinoreja in mlekarstvo.

Opozarjamo mlekarne na znižane cene večjih posnemalnikov „Baltic“ in „Titan“.

Gumiževi seski za teleta po Din 30 komad.

Gobčni odpiralč „Ekspres“, 150 Din komad.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po prof. Gerberju po 40 Din.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—; št. 3561 po Din 7.—

Posnemalnik „Titan“ za 150 l po Din 2200.—

„Baltic“ posnemalnik H. F. za 35 l Din 540. M. O. za 60 l Din 1100, za 100 l K1. po 1500 Din, za 130 l K2. po Din 1700 ali isti stroj s podstavkom Din 2750.

Požiralnikove cevi za teleta 160 Din, za goved 320 Din. **Sirišče „Kastel“** se dobi v pločevinastih puščicah po 25 gr Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojnice (gnojne pumpe) 330 cm po Din 850, 360 cm po Din 865, 390 cm po Din 880, 420 cm po Din 900, 290/420 cm po Din 1050.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 26.—

Teležji napajalniki po Din 130 in gumijasti seski po Din 30.

Trokarji za goved po Din 100, za teleta in ovce po Din 76.

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje, železne z 10 zobmi po Din 10.—

Grablje, železne z 12 zobmi po Din 12.—

Grablje, železne z 14 zobmi po Din 14.—

Grablje, železne z 16 zobmi po Din 16.—

Lopate za šitjanje po Din 20.—

Lopate za nakladanje po Din 20.—

Krtače, žičnate za drevje po Din 15.— in 16.—

Krtače, žičnate za veje (špičaste) po Din 14.—

Vile, železne s 3 roglji po Din 13.—

Vile, železne s 4 roglji po Din 14.—

Kultivatorji (ročni) po 18 in 25 Din komad.

Mortol aparat za uničevanje mrčesa (gl. sris v Kmetovalcu štev. 15), po Din 80.— za garnituro.

Pasti za voluharje po 10 in po Din 6.—, klešče za pasti Din 5.—

Poljedelski stroji:

Univerzalni plugi in plužni deli:

Sackov plug R16 po Din 1900.—

Sackov plug R14MN po Din 1600.—

Sackov plug D10MN po Din 1040.—

Sackov pulg D8MN po Din 1000.—

Sackov plug D7MN po Din 920.—

Sackov plug D6MNR po Din 770.—

Sackov plug D5MNR po Din 700.—

Oklopne jeklene deske za Sackove pluge D7 MN po Din 90.—

Črtala za Sackove pluge D7 MN po Din 30.—

Lemeži za Sackove obračalne pluge po Din 35.—

Sackovi plužni lemeži 7M24 po Din 52, 6R24 po Din 48.

Sackov obračalni plug NW7 po Din 970.—

Sackov obračalni plug NW5 s črtalom in premično osjo po Din 1200.—

Sackov obračalni plug (glava HAW5 po Din 470.—

Sackov obračalni plug (glava HAW7 po Din 520.—

Sackov brabantki obračalni plug BW5 po Din 1500.—

Sackov osipalnik M po Din 700.—

Sackov osipalnik BHR po Din 400.—

Sackov osipalnik (glava) HSE po Din 310.—; M za 7"

Sackov podzemni plug (glava) XII po Din 400.—; glava XV z noži po Din 400.—

Sackov izruvač za krompir (glava) s 7 roglji po Din 320.

Sackov okopalnik (glava) H4 po Din 315.—; (glava) XXV (kopačice) po Din 440.—

Sackov marker za saditev krompirja XVIII po Din 450.

Sackova enokolesna plužna XXVIII po Din 140.

Sackov kultivator FZBVR s 7 peresnimi noži po Din 1780.—; z 9 peresnimi noži po Din 1890.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 175.—

Brane:

Sackova 2 delna njivska brana I po Din 1350.—

Sackova 3 delna njivska brana la po Din 1600.—

Sackova 3 delna njivska brana GE3 s premakljivimi vrstami po Din 1150.—

Njivska brana SE2 po Din 700.

Travnjska brana A3 po Din 680.—, A4 po Din 690.—

Travnjske brane z zvezdnimi členki SA3 po Din 820.—, SB3 po Din 900.—

Travnjski skarifikator „Darius“ 14 po Din 2160.

Sejalni stroj „Isaria“ širok 1.25, vrst 11, Din 4020.

Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/2 po 3600 Din.

Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/1 po Din 2600.

Žitni čistilnik z 7 siti po Din 1350.

Žitni čistilnik z 10 siti po Din 1520.

Robkalni stroj za koruzo EMR po Din 950.—